KA
JINGKUTJINGMUT BASKHEM

(KA DRAMA)

Webster Davies Jyrwa

Ia ka bynta kaba khadduh, kata ka jingiakynduh ki angut ki samla, U Rishot bad ka Iba, ha Smit, la lah pynialehkai na ka All India Radio, Shillong ha ka snem 1978. Ia kane nga la thoh da ka jingai jingmut ki Programme Officers, All India Radio, bad i Bah Alvan Noel Kharkongor iba la pruid dak ia ka. Nga ai khublei ia ki baroh.

Ha kane ka Drama ba mynta nga la jam sha ki por kiba mynshuwa bad pynwan dur ia kane ka Drama da kaba wanrah ia ki jingjia kiba bun bad ban pyniung ruh khyndiat shaphang ka Shad Nongkrem, ka bym shym la don ha katei ka jingialehkai na ka All India Radio.

Nga pynpaw ka jingsngewnguh kaba khraw ruh ia I Bah S. J. Duncan ne Bah Heh, ba ngi ju khot ieit ba i la kloi ban pule ia ka Script bad ai ka jingkynthoh. Kumjuh ruh nga pynpaw ka jingsngewnguh ia ka State Government (Education Department), Meghalaya kaba la ibit ba kane ka kot kan mih madan, da kaba iarap ban bynrap ia ka bailut ha kaba shon ia ka.

Dated 'Dohsngithiang'
Nongshiliang, Nongthymmai,
Shillong.
The 10th May, 1980.

U NONGTHOH.

KI 'TIEN LAMKHMAT

I Bah Webster Davies Jyrwa I la thoh sa kane kawei ka drama kaba i khot kyrteng 'KA JINGKUT JINGMUT KABA SKHEM'. Nga sngew burom shibun eh ïa i ba i la ai ïa nga ka lad ban pule ïa kane ka drama thymmai jong i kaba long kum ka jingshondur ïa kawei ka bynta ha ka imlang sahlang jongngi ki Khasi kumba i la kynthoh hi ha ka shikyntien jong i, ïa kane ka drama la pynialehkai teng ha ka All India Radio, Shillong, tang ba ha kane kaba i thoh mynta i la nang pyndap doh pasoh shuh ba kan kham ilup bad kham bang ka jingpule.

Ka drama ka wallam shakhmat ïa ki long ïing artylli. Kawei ka long ka ïing badon baem bad kawei pat ka ïing riewkynthei. Baroh ar ïing ki don la ka burom, namar ym dei tang ïa ki ïing kiba don spah don hajar ba ngin ong ba ki long ki ïing kiba donburom. Ka burom bad akor Khasi kam shong tang ha ki ïing kiba don spah don hajar; hynrei ka phyrnai ka tyngshaiñ kumjuh ha ki ïing trep, ki ïing soptraw ne ki ïing riewkynthei kiba smat ba sting ban kamai hok da la ki kti ban ïoh la ka bam ka dih, ka kup ka sem.

Ka long kaba jia ryngkhat lehse, ba kine ki ïing artylli ki don khun tang mar mar iwei, u khun shynrang na kawei ka ïing, bad ka khun kynthei na kawei-pat, kane ka drama ka ïathuh tiap pa tiap ïa ka jingïaieit jong kine ki khun marwei ha la ïing la ïing, ynda haba ki la ïasamla, Ka Iba ka wan na ka ïing kiba don ba em, hynrei kam long ka khynnah kaba don ka mynsiem ban im riewspah ne leh riewspah ha ka ïaid ka ïeng, ka kup ka sem, ne ha ka ktien ka thylliej. Ka smat ban trei ïa ki kam ïing kam sem. U kpa jong ka u ieit ïa ka, bad ka la ïoh ka jingshong skul shong college kaba biang. Haba u kpa u don ha ïing, u wad tang ïa ka, u khot tang ïa ka, haba u kwah ne donkam ïa kaei kaei, wat la ki nongtrei ha ïing ki don.

U Rishot pat u wan na ka ïing jong ka riewkynthei. U Kpa jong u u ïap noh shuwa ban kha ïa u. U kpa u ïoh ka jingpang kaba shitom bad jwat. U la wad jingsumar khlem tyngkai shuh ïa la ka bor. Haba la syrwa lut ka

bor ban wad jingsumar, u leit wad jingïarap na u kpa ka Iba, namar u ïa ithuh ithaw bha, bad u ïadei kam ruh artad. Hynrei u kpa ka Iba um shym la kner la ka kti isynei ban ïarap ïa u wat tang shi pisa ruh, kumta hadien katto katne u kpa u Rishot u ïap noh na ka jingpang jong u. Ka kmie u Rishot ka kun jar ha lade ïa kane ka jingjia. Ka ïathuh ha u ynda u la samla bad u la ïaieit bad ka Iba, bad ha la mynsiem hi kam don jingsngewbha ïa u kpa ka Iba, namar kam banse ban pyrkhat ba u kpa u Rishot u la shu ïap ei kumto tang namar ba u kpa ka Iba uba shlei da ka spah, um shym la pyrkhat isynei lem ïa u lok jong ka, ha ka jingshitom jong u. Ka kmie U Rishot, kum ka riewkynthei kaba khlaiñ ka jingmut bad jingpyrkhat kam aili ïalade ha ka jingsngewsih, hynrei ka kut jingmut triang bad trei minot katba don la ka bor ban kamai la ka bam, bad ban pynsan pynrangbah ia la u khun. Suki suki, da ka jingtrei shitom, ka la lah ban pynieng ïa la ka khaïi ka pateng, da kaba die rnga bad diengïap. U Rishot u la pass B. Com bad u la ioh ka shithi ba la thung kam ïa u ha ka Bank. Ka kmie U Rishot kum ka kmie kaba iohi jngai ka ïa pyni jingmut lem ha la u khun ba un pyrkhat ka bha ne em ba un sdang la ka jong ka kam ha ka jaka ban shu kynrup ïa ka kam Sorkar.

Ka jingïaieit hapdeng U Rishot bad ka Iba kam shym la long kaba suk jai jai baroh shilynter. U Kpa ka Iba, u khun u Contractor uba heh u don jingmut da kumwei na ka bynta ka khun jong u. Ha ka jingïatrei kam jong u, u iakynduh bad ïadei kam bha bad ki mahajon na Calcutta. U khun jong uwei u Mahajon u shait wan sha Shillong ban ïakynduh ïa u Kpa ka Iba ha ïing. Ynda u la iohi ia ka Iba, u ïapmat marwei ïa ka, bad u kpa ka Iba ruh imat u dem ka mon sha une u samla dkhar. Um mon ïa u Rishot bad u la pyni bunsien da ki kam bad ki ktien ba um kwah ia u Rishot ban wan kiew shuh ha ïing jong u. Hynrei ka Iba pat ka ïeng s'khem ha la ka jingïeit jong ka ia u Rishot.

I Bah Webster i la thir bha ïa ki ksai ban thaiñ ïa kane ka drama, bad i la lah ban thaiñ bha ïa ka ha kata

ka rukom ba ngin shu iohsngew lynter tang ïa ki ktien ïaphylliew jingieit jong ka Iba bad u Rishot, hynrei kum ki samla kiba la proh ka jabieng ki don por ban iaroh ïa ka jingitynnad ka mariang da ki poitri jong ki. Ki jingiakren jong ki ki pur sha kiei kiei kiba long kum ki sohkhliang ha ka imlang sahlang ki Khasi. Ki ïakren shaphang ka jingngeit thlen. Hato kam la dei ka por ban rat dyngkhong noh ïa kane ka jingngeit? Katba nang iaid ki sngi ki snem, katta ka nang roi pynban kane ka jingngeit ba uta ne kata ka la ngat bih. Nano? Uta uta ne kata kata ki la shah ot ne khap thlen ki jaiñ ki sopti. Mano ba ot mano ba khap? Kumta shi kumta. Ka witchcraft sha ri Sepngi ka la duh jait mynta, hynrei ka jait bynriew Khasi kaba sdang ban jam sha ka kyrdan kaba shakhmat ha ka jingnang jingstad ka dang snoh hi rtin ha ki jingngeit kiba ngim lah ban pynsabut ha ka jingshisha. Ki ïing ne ki jait ki kur kiba la ju bna naduh 80-100 snem mynshuwa ba ki long ki ïing kiba rithlen, ne kiba bat ïa kata ka shwar ka tyngkieng, ngi dang lah ban ñiew tang ha ki shympriah kti baroh arliang. Hynrei ka imlang sahlang jongngi ka la pynroi ïa kine ki ïing ne ki jait shaba la sngewshyrkhei ban pyrkhat. Kan poi ka por, nga sheptieng. ba katba nang iaid ki snem, bad katba ki paralok parajor jongngi ki nang lah ban pynheh pynkhraw ïa la ka bor ban kamai bad ki la tei ki ïing kiba itynnad ban shong, ki la buh kawei ar ki motor ban pyndonkam ha kaba leit sha la ki kam, ne leit kai sngewbha shano shano, katta u dohnud jong ki briew u nang bishni, u nang ing, bad ki pasiaw hangne hangtai ba uta ne kata ki long kiba ri thlen, tang namar ba ki la don spah don hajar! Katba i kong A bad i kong B ki nang ïa pasiaw bad tharai sniew ïa ka ïing jong ka K bad ka D, kumno pat kin tip ba ka kong D bad kong E pat ki nang ïa pasiaw bad tharai sniew pynban ïa ka kong A bad ka kong B?.

Ka drama ka ktah ruh ïa ka bamsap ha ki Office Sorkar bad kiwei kiwei. Kumba u kpa ka Iba u ïathuh khana biria ha la ki paralok ba u hap ban pynkham pisa ha ki kti jong ki heh ki haiñ ha ka kam, shawei shaar ruh ngi ïohsngew hi kumjuh haduh mynta mynne. Lymda ka

imlang sahlang hi ka ïeng paitbah ban rat dyngkhong ïa kane ka raibi, ka long kaba sngewsih ban pyrkhat ba ha ki Office Sorkar bad kiwei kiwei, ngin nym lah shuh ban ïohi ïa kaei kaei kaba donkam ha la ïing ne ha shnong ha thaw lymda ngi da rah pisa artad kat ban pynhun ïa ki heh ki haiñ.

Nga kyrmen ba kane ka drama i Bah Webster kan pynpyrkhat ïa u paid nongpule baroh kumno ban íasnohkti lang ban pynduh jait syndon ïa ki sohkhliang kiba kum kine kiba pynisih ïa ka dur jong ka imlang sahlang jongngi u Khasi.

Ha ka liang ka thoh ka tar (literature) Khasi ruh, kane ka drama ka la nang pynroi pynriewspah shuh shuh. Nga ai khublei ïa i Bah Webster na ka bynta kane ka drama bad nga kyntu ia ki paitbah ba kin pule hi dalade ban shem ïa ka dor jong ka.

S. J. Duncan.

Pheridale,
Nongkseh, Upper Shillong
27th November, 1979.

KIBA IASHIMBYNTA

1. U Rishot (U khun ka riewkynthei)
2. Ka Iba (Ka khun riewspah)
3. Ka Kmie U Rishot (Ka riewkynthei)
4. U Kpa ka Iba (U Contractor bariewspah)
5. Ka Kmie ka Iba (Ka lok u Contractor)
6. U Kpa ka Padiah (U paralok jong u Kpa ka Iba)
7. Ka Kmie ka Padiah (Ka lok u paralok u Kpa ka Iba)
8. U Nongsor
9. U Nongkrem
10. Ka Paralok ka Iba
11. (Ka sur u Kpa U Rishot uba la iap)

KA JINCKUTJINGMUT BASKHEM

Ka Bynta Banyngkong

U Rishot bad ka Iba ha lad Ïngshari kumba ki la iakut

RISHOT : Iba ! Nga mut phim wan shuh.

IBA : Phi la ap la slem, Rishot ?

RISHOT : La kumba shi kyntien kwai ei-ei.

IBA : Phi iohi, Rishot, ngam poi kynmaw ba myn-ta ka sngi ka dei ka iewduh. Phi tip hi keiñ ba ka sngi iewduh ka dei ka sngi kaba ha ïng iabunkam bha ; dang step ki la wan wad bainong ki nongtrei da ki spah.

RISHOT : Phi siew bainong maphi seh, Iba ?

IBA : Em, phi te phi la shu kren phi; ngan leit siew bainohg lei, manga ? I pa keiñ bad kito ki sordar jong i kiba pyntrei surok bad trei ïng Shu bun kam hi keiñ ban iasong kwai bad theh sha theh dud ia ki.

RISHOT : Phi kren kumba phim don nongtrei ha ïng !

IBA : Rishot, wat lada don ruh, hap ia korbar lem keiñ ! saba i mei ruh i la hap mih dang step ban leit siew leit tda.

RISHOT : Ka long, tangba kita ki nongtrei kin leit shong baroh shisngi mo ha ïng jongphi ?

IBA : Em, kim shong keiñ, tangba, wat lada ki la leit ruh, i pa in shong kumno marwei ? I pa te phi, Rishot, iba shu wad tang ianga ; jingjang i la Iba shane bad Iba shatai. Jing-jang i la phah theh sha, jingjang i la phah khreb kwai. Haba i don ma i ha ïng te phi, dik bha bad ym ju hud mih na ïng. Kane

ka long khun marwei te, Rishot, khamtam ka khun kynthei, kaba la sngew lanot bha te phi !

RISHOT : Nga ruh, toi, nga la slem khyndiat phi, Iba, na ka por ba iakut. Kumba ong maphi ba dei ka sngi iewduh, dang step poi u rnga haduh sanphew byrni bad ka diengiap shi truck ; la hap ia pynhiar mar bad shim jingkheiñ. Dang iadep lum dep lang haduh lai baje ei-ei. Nga shu bta khmat malu-mala bad her shane. Donbok ba nga ioh da ka taxi.

IBA : Kumta keiñ phi, nga ruh i mei i dang wan ha ka por arshiteng ei-ei na iew bad ka jingsiew shikit. Hap sei lut ia ki jingsiew jingtda, u kwai u tympew, ka doh kä kah, u jhur u jhep, nangta sa ia ka shini, u dai, u shira bad ki jingbam dihsha. Hap sei ka tyngkrong ban ot ia ka doh ka ban shet noh ban bam shibit. Siah sa u phan bad u phul. Nga la leh kyrkieh haduh ban da ot sa ia ka kti ruh ym tip shuh haba ka jingmut ka her shane bad ba ka por ruh kam ap shuh.

RISHOT : Iba, nga sngew synei iaphi. Hato, naei phi kum ot ? Ani ! La bun, phi. Phi sop daei kumne ? Peit, la saw hi haiñ ! Balei, imat ka shakri Ing jong phi te kam ju leh ei-ei, mo ?

IBA : Nga shu sop da u shkor blang bad ka shun, phi. Ngam shym pyni ha i mei. Shibit in da iohi te ngan sa shah mai.

RISHOT : Kumno phi tip ia u 'bat shkor blang ? Une u dei u kynbat uba khlaiñ bha ia ka mynsaw mynsian, ba khie ot ne jynthut. Sop biang phi, shu biah bad ka umshun khyndiat. Hynrei phin da kynmaw, u snep 'wai im ruh uba khlaiñ bha. Siah tang ia ka snieh jong ka snep uto uba la ih saw bha, sa khrud ia ka dohmet uto u snep bad tah da i sboh.

IBA : *(Ka kren danda artad)* Rishot, ka briew ka ban iashong bad phi lashai-lashbisngi te ka la suk phi, ba don kum phi ki doktor jakoid.

RISHOT : Wat stad eh ho, Iba ! Phi te tang ka pyndom, mo ?

IBA : Shu kren kai ruh ym bit, seh ? Phi i, Rishot, ia ka shet ka tiew hi te i mei bad i pa kim sngewtynnad ba kan shet ka shakri. Ka shu iaiap lum iarap lang bad trei ki kam Ing kam sem, ka sar, ka pynkhuid bad saitjaiñ saitnep.

RISHOT : Te kumno phi iohlad ban wan shane, Iba ?

IBA : Haba don ka mon te phi Rishot, ka lad ruh ka plie : tang shu wan i mei, i pa ruh i mih na ïng ban leit iakynduh briew sha iewduh. Te nga tang shu lah iarap kam khyndiat ia i mei, nga sa pan keiñ ban mih jing-jang. Nga ong ba nga kwah ban leit peit phutball sha Polo bad ki paralok ba ka ialeh ka shnong jong ngi.

RISHOT : Phi nang bha mo ban ai ki daw kiba biang ?

IBA : Ban ia i mei hi te, Rishot, nga nud keiñ ban pan ban leit shane shatai hynrei ia i pa te, tang ba in kylli, balei ? badno ? bad katno por ngan wan ? Ym sngew shlan phi ban pan.

RISHOT : Te ngin iaiaid nangno, Iba ?

IBA : Phi keiñ ! Ia, ia ngin ia leit na Nanpalok phi, ngin iashong kai na jan Lumjynriew bad ngin ia peit kai phutball nangto na khlaw pyrshah Polo.

RISHOT : Nga tharai ka bha phi nangto, sa artad, kham kynjah briew.

(Ki iaiaid sha Nanpalok)

IBA : La slem ngam ju poi shuh shane te phi, Rishot ! Peit seh, wow katno ka jingitynnad kithie ki dohkha ! Peit kathie kaba saw lei lei ! Katno ka jingitynnad ?.

RISHOT : Ki jingthaw U Blei te, Iba, baroh kiba itynnad, lada u briew hi um pynwit, pynthut bad pynjot ia ki.

IBA : Phi ong u briew u pynjot, hynrei Rishot, U Blei u buh ia kine baroh na ka bynta u briew ba un pyndonkam kat kum ka jingbit jong u, ym dei ?.

RISHOT : Hooid, Iba, hynrei phi i, u briew pat um pyndonkam hok ia ki keiñ Nga ong ia phi ba u pynjot pynban. Phim tip keiñ, Iba, ngi kiba khwai doh lei-lei, phin leit khwai sngewbha ban tang ioh rah dohkha ban bam ha ïng ne ban shet syrwa pyngad ia kiba pang ba shitom ha ïng ym ju ioh. Ki bun ki kwah rhah suda bad ki shu pyniap kput ia ki dohkha da kaba ai bih ne siat bom. Ki dohkha ki shu iap kai, kim ju lah tam lut ia ki. Kumjuh ia ki mrad ruh, u iasiat wat ia ki skei punkhun. Nangta sa ia ki sim ki doh, u shu iasiat kai. Phi tharai kan da pynmyntoi ia u ? Peit, shano shuh ki sim kiba ju twai pah sngewtynnad ha ki dieng ?

IBA : Ka dei phi, Rishot, imat katba nang khang ka Sorkar, katta u briew u nang kwah ban ialeh pyrshah. Haba don ka jingkhang ne ka aiñ ban adong lei-lei, ka jingmut u briew ka da kwah eh ban pynkheiñ ia ki.

RISHOT : Ia, ia phi, Iba, ngin iashong nangtai naba kham i khuid-i pyngad, mo ?

IBA : Hooid, Rishot. Peit, imat ka phutball ruh ka la jan sdang. Ani, u paitbah! Phi iohi?

RISHOT : Hooid keiñ, Iba, hangne ha Shillong te phi imat, kat shaba don ka lat ne jingsngewbha te, shata. Nga lyngngoh ba ka phutball ruh khapngiah briew, ki cinema ruh khapngiah briew, ki fete kiba pynlong jan man ka taiew ruh ki khapngiah briew bad nangta leit sha ki hotel ne restuarant ruh khapngiah briew. Imat ki briew jongngi te phi kiba pahuh bad por bad pisa.

IBA : Dei na kata ka daw keiñ phi, Rishot, ba ka jaitbynriew jongngi ka sah kumne. Peit, uno uba long briew? Lait tang katto katne ki nongkhaïi bad kito kiba trei kam contract kiba ym ju don por ban iabeh ia kine ki jingsngewbha; ki thiah ynda la iohsngew sa tang ka jingwiar ki ksew bad jingpah kt myrsiang bad ki khie pat dang saw ka tyngab.

RISHOT : Ka dei phi, Iba, imat haduh kine ki por ruh ngi ki nongsor ngim pat kyndit briew, peit la thied lut ki nongkyndong ia ki ïng ha sor bad ki nongsor pat ki la nañg phet sha rudsor Ban shu da 'rapjot ki ong ba kham khuid, kham pyngad bad ba iakhapngiah bad jaboh eh ha sor.

IBA : Ka dei phi, Rishot, ban da ngi ki nongsor ngi ia sngewthuh shisha ia ka jingpyngad bad jingkhuid, balei ngin iaphet na sor? ym dei?

RISHOT : Kata keiñ phi, Iba, ba nga mut ban ong. Lada ngim lah ban pynkhuid ia ka sor te balei ngin kwah ban leit pynjaboh ia ki khapsor.

IBA : Phi la iohi hi ia ka jingjaboh ka Iewduh. Mynta lei-lei imat sa ki ïng armala hapdeng iew bad u khyllah jaid u thad syndon sa ki jaiñ bad theh um luta najrong katba ha khrum pat de, shu da da i trap bad i knup, ki shong die soh, die 'putharo-'pumaloi, die sohphlang die nei ki Khasi. Yn ia ong shuh kumno, mo? Hato haduh katne ki rangbah Khasi ki matlah ne ba la thap u mynder da ki kot heh?

RISHOT : Kaba phi ong maphi kaba dei. Ki ju ong ba ka Iewduh ka dei ka iew kaba jaboh tam ha ri India, haba ia ki Khasi pat la ong ba ki long ki briew kiba khuid bad suba bha.

IBA : Nangta pat, ka jaka ieng bus Laban lei-lei, kumba da pynieng khnang ha ka jaka ban peit dorbin ki nongshong bus ia ki briew kiba leit pynsting ialade harud iew Hangno shuh ka burom ne ka raiñ ka rem ki trai-shnong? Hynrei mynta ba la tei kynroh khyndiat, la kham ibit. Ban da ker syndon ia ka Iew baroh sawdong bad shna sa ki nur kiba bha te, mo! Nangta sa ka jaka ba ieng ki Bazaar bad City Bus ha Iewmawlong, bad ki bus Sohra, katno ka jingjaboh preg preg khamtam haba slap lei-lei! Balei mo ym lah ban shu dung kongkrit noh ia kito ki jaka ba ieng khnang ba ki briew kin lait na ka ktieh bad ka preg preg. Yn ong tang iaei phi! Ha ka jingshisha te, lada ki Khasi kim ioh iadie iathied ha Iewduh shano pat kin iadie iathied? Lah hi ban iapyrkhat ia ka Police Bazaar, ka Pyrton Bazaar, ka Super Bazaar ne Laitumkhrah Bazaar?

RISHOT : Phi i, Iba, i mei i ju kren ia kane I ong ba ka Iewduh hi la seng da u Syiem ban im ki khun ki raiot, ka kup shiliang-ka sem shiliang, ki 'riew kynthei bad ki ri khunrei. Hyndai lei-lei i ong, ki don da ki tnum

ne ki khyrdop ba la shna kum ki sembah bad hapoh kine, ki kmie tymmen jong ngi ki iadie ka shini, u slasha, u dai, ka mluh, u shira, sadhai bad la ki thohriaw stem, ki khyrwang bad ki thohsaru, bad kiba die jhur, die phan, die soh ruh ka jingitynnad bad i khuid ha la ki jaka jaka; kiew sha diengkaiñ ruh ioh ka sha kaba khluid bad kaba bang Ki jaka die khaw, die kwai die tympew ruh sadhai ki kynthei Khasi suda. Katno ba ka Iew ka la pynim ia ki traishnong ?. U Syiem ruh u ioh ka khajna kaba biang.

IBA : Nga te nga la isynei eh ia ki parari phi, khamtam, kito kiba iawan die kwai-die tympew, ki bapli shu shah beh shane shatai, wat ban pynshet ia ka jingdie ruh ym ioh jaka. La dei hi phi ban khot ka Barabazar ia ka Iewduh, namar, la bun palat u khyllah jaid. Lym kumta, ha Iewduh hi te dei ban ailad die jingdie tang ia ki Khasi ki Pnar. Phi tharai Ki Khasi kim nang ban die khaw, die pliang ne pela, die shini, die slasha, die sabon ? Baroh ka long tang ba kim iohlad keiñ. Baroh ka pisa ha Iew ka leit sha ka pla u mynder.

RISHOT : Nga iamynjur phi bad phi ban pynlong noh ia ka Iewduh ka iew ban die jingdie tang ki Khasi ki Pnar, khnang ba ki briew jong ngi hi kin im bad ka pisa kan sah ha ri jong ngi ; sa ai jaka noh ia kito kiwei pat ki mynder ha kita ki Super Bazaar. Nga ngeit, lada ka Sorkar bad ki bor pyniaid ia ka Iewduh ki pyrkhat bha bad leh noh kumta te kan bha shibun phi, hynrei, la hiran ki traishnong bad la lum spah u myn-der. Phim tharai kumta, Iba ? Nangta pat ki ong, lada u Khasi u wai arspah tyngka

ia ka dukan, U barri un pan laispah, hynrei kim tip ba u khyllah jaid pat un kam ei syndon ia ka dukan.

IBA : Lada ngim kyndit bynriew, mynta te lano-lano ngin ym kyndit bynriew (Ka sangeh kynsan) Ani ! la ia iaid jngai eh phi kata ka jingiakren Phi don ei-ei, Rishot, ban ong, haba phi phah wan ia nga shane.

RISHOT : *(U kren jem)* Iba, baieit, la katta ki snem ngi la shu iakynduh hangne-hangtai bad nga shu pyrkhat ba donkam hi ban iakynduh bad ia kren katto-katne, khamtam haba, imat, la phriang khubor ka kh'ieng ka tyngab ia kane ka jingiaieit jong ngi, bad lehse yn don ruh sa kiba bishni pihuiñ ki ban ialeh ban thad pynjah burom bad ban kren kumne kumtai

IBA : Ka dei phi, Rishot, nga ruh nga tieng ioh ka poi sha ki shkor i pa bad rang katta in sa pyrkhing ia ka iaid ka ieng jongnga-

RISHOT : Phi i, Iba, nga ioh jingtip na ki paralok ba kin sa khot trei noh ia nga ha Bank bad donbok ba kin post ia nga ha main Office, ha Shillong.

IBA : Congratulation ! Phi donbok keiñ, Rishot, ban ioh ia ka kam officer ha Bank bad ban ioh ka posting ruh ha Shillong.

RISHOT : Donbok maphi, keiñ, Iba, hynrei te lada post ia nga shabar la hap iashong jngai, bad tip kumno kan long ?

IBA : Kan long kumno ? Phi keiñ, lehse, phin sa klet noh ia nga. Tangba u shynrang te baroh uba long kumta Tang la lyndet, la klet. U nang hi ban wad da kiwei ki samla thymmai, hangno-hangno ba u don.

RISHOT : Em, Iba, ngam mut kumta. Nga pat nga nang mut ba shisien ba ngam don shuh ha Shillong, phi phin klet noh ia nga bad ialang noh bad kiwei kiwei pat ki samla kiba don baem bad kiba lah ban ai ki jingai sngewbha kiba rem bad kordor. Phi tharai ngam ju iohi ia kato ka kali phiat bad ia uto u khun u paralok i pa jongphi ba u shait pynieng kali ha phyllaw ing jongphi ?

IBA : Rishot, phi tharai lada nga don jingmut ia uta u briew ba phi ong, ngan wan ban ia-kynduh iaphi shane bad ka tieng artad ioh don ba iohi bad iathuh ha i pa ?

RISHOT : Em, nga shu ong keiñ, Iba, lehse i pa jong phi i la lah don jingmut ia u. Ka pyrthei ruh ka la sdang kren te, Iba, ia kane.

IBA : Rishot, ong katba phi ong, ngam sngew ei ei namar ngam don jingmut ei-ei ia uta. Lada i pa i don kum kata ka jingmut te i la shu pyrkhat lehnohei. Imat phi te phi dang artatien mo, Rishot, ia ka jingmut hok jong nga. Ne ba phi la ngiah ?

RISHOT : Em, Iba, phi i haba iohsngew ka shkor bad iohi ki khmat te shu kylli keiñ, toi, mano ban ngeit ba phin leit shat waidong ia u dkhar u lyngkieñ. Shu kum kren keiñ, Iba, namar nga uba duk, bad ka kmie jong nga kaba shu khaïi rnga khaïi diengiap, ngam lah keiñ ban leh ei ei, wat lada nga mon eh ban leh kumta.

IBA : Phi te mo, Rishot, phi pyrshang wad daw laiphewjaid. To ieh mo, nga ka sohpdung te shu kit ia ki khnam siat pharshi jong phi katba nga dang lah ban kit. Toi, Rishot, ñga ieit iaphi kham palat namar ba phi pyni ia ka rukom iaid rukom ieng kaba ityn-

nad bad ka akor babha. Nga kham kheiñ kor ia kata ban ia ki paila ka pyrthei baroh, wat lada phi lah ban ai ianga.

RISHOT : Iba, phi i, haba u briew u la ieit than eh te u bun sa ka jingsngewpihuiñ bad tharai sniew—u pihuiñ ioh kiwei kin tuh noh ia ka jingieit jongphi. Toi, ngam da don jingmut eh ia kaba nga kren.

IBA : Rishot, naduh ka sngi kaba nga iakynduh nyngkong ia phi; nga la kular ba ngan nym peit shuh shane shatai bad maphi ruh kumjuh. Kumta nga kyrmen ba ngin ym pynkheiñ ia la ka juban.

RISHOT : Iba, nga ruh nga la smai da u bnai bad ki khlur ha ka miet ba ngi iakynduh nyngkong eh. Kine kin long ki sakhi ia kaei kaba ngi la ia kular. Nga ieit iaphi namar ka dohnud basngur jong phi hynrei ym ia ka dur bhabriew jongphi, kaba lah ban buhrieh ia ka dohnud kaba sniew. Wat leit mut, Iba, ba nga ieit iaphi tang namar ba phi dei ka khun marwei bad ba i pa jong phi i long u contractor bad u briew uba riewspah bad badonburom.

IBA : Rishot, phi tharai ba nga ruh nga sarong ba nga dei ka khun marwei jong u contractor heh bad uba riewspah ? Em, Rishot, nga kloi ban ieh ia ka spah bad ka nongkynti baroh lada ngan ioh ia ka jingieit banylla ka jongphi.

RISHOT : (*U kylla noh ka jingkren*) Iba, katno ka jingitynnad ka mariang, ym dei ? Phi i, peit kitai ki madan Golflink bad kitai ki kseh kiba lung. Peit kitai ki lum kiba thiah lyngngai bad ki lynti ba kyllaiñ. Ban da nga dei u Wordsworth ne u Keat ngan jin da la thoh ki poetry kiba bang, ym dei, Iba ?

IBA : Ka ri jong ngi te phi kaba dap da ki jaka pyngad suda kat shaba leit, ym dei ?

RISHOT : Hooid keiñ, Iba, peit phi iohi ia kitai ki surok ba leit sha Mawpat ? Hyndai ki ong kito baroh ki long ki surok kulai te phi.

IBA : Ki surok kulai !

RISHOT : Hooid keiñ, ki surok kulai ne kumba ong ki phareng ki 'Ride'. I mei i ju iathuh shaphang kine ki surok kulai kiba don sawdong ia ka sor Shillong ha ki por ki phareng. I ong ki ju iaidkai da ki kulai ne da ka kjat ban bam ia ki lyer kseh kiba pynkhuid ia ki tor bad ban koit ban khiah bha. Kine ki surok kulai ne ki ride ki sam sha ki lum Mawpat, sha Umkaliar bad shaduh lum Shillong. Hynrei kine baroh ki lajah bad la mih da ki surok motor. Phi lah ban iohi sa tang ia ka dien hangne-hangtai.

IBA : Hooid keiñ phi, Rishot. Ki ong hana mynno-mynno te ka jaka ba ki bang eh ki briew ban leit iaidkai ka long ka Sunapani. Ki ong ha ki sngi u Blei bad sngi shuti, ki rangbah, samla bad khynnah ki dap ia ka khlieh kshaid bad ki ia shongkai ban bam jasong ne dihsha, sadhai.

RISHOT : Mynta pat te phi, Iba, mano ba nud shuh ban leit shato ? Sa tang uba leit nohiap bad u nongiakhalai. Kine ki jaka ki long hi kumba ki long wat la ki briew ki la shna ïng sha khlieh Sunapani hynrei ym don ba peit ba sumar.

IBA : Ki shait iathuh khana ruh ia katei ka riat Malki ne ka khlieh Crinoline. Ki shait nam ia ka—ka Blue Heaven, ymdei ?

Webster Davies Jyrwa

Ka Jingkutjingmut Baskhem

LA PYNMIH DA U NONGTHOH

RISHOT : Ka ju don keiñ, tangba haba la pom lut ia ki dieng ki siej, ka la jah keiñ, wat ki um ruh kim don shuh. Mynshuwa ki ju ialeit sum sha Umjasai ne ki ju da leit tong um janai na Demthring-hana ba ka um Demthring ka long kaba thiang bad pjah bad ba ka long ruh ka dawai bah.

IBA : Nga ruh nga ju iohsngew keiñ bad nga ngeit ruh, namar haba ki wahduid basngur jong ngi ki iaid lyngba ki khlaw, ki lah ban lum ia ki kynja dawai na ki dieng ki maw ne ki sla, hynrei mynta baroh ki wah ki la rngat ne la kylla um jakhlia, nangta sa ka sait kali bad tih khyndew ki briew.

RISHOT : Yn ong tang iaei phi, Iba ! Ngi ju ong ba u mynder u la pynduh ia ki khlaw ki btap bad pynduh ia ka jingitynnad ka sor Shillong, hynrei haba peit pat, ki kham jur ki briew jongngi ban pynjot. Peit, shano shuh ki khlaw ba rben bad ki dieng shipiam star ?

IBA : Hooid, mo ! Dei hi ban pom ia ki dieng haba donkam hynrei ym dei keiñ ban shu pom pathar katba kynduh, wat ia ki dieng lung ruh. Nga ju lyngngoh phi ia ka jingstad ki kpa tymmen jong ngi, kumno ba ki pynsah pynneh ia ki khlaw da kaba buh ki 'law-adong, ki 'lawkyntang bad pyntieng ia ki briew bym bit ban thoh dieng ioh shah khyrwait ka kti, ka kjat, ka ryndang.

RISHOT : Kata keiñ, Iba, ynda la iastad pat mynta sa kylla bieit. Ia pom lut ia ka khlaw ka btap bad poi ialade sha ka lanot khait.

IBA : Imat u Khasi hi naduh hyndai u dei u briew u bym ju lah ban kohnguh da kaba kren beit. Lym kumta balei ban da pyntieng ia u ? Jait ba u dang bieit ha kito ki por

hyndai bad ba u dang ngeit bieit ruh, ka la shu biang hi, hynrei ynda la duh ka ngeit bieit ba la iastad, sa ka leh stad bad poi sha ka bieit.

RISHOT : Phi la kren kaba dei eh, Iba. Nga kynmaw u wei u rangbah u ong ba u Khasi u pyniap ban bam maiñ, kumba ong ki nongsepngi jongngi. U pyniap lut ia ki dohkha ha wah da kaba ai bih, ai tutia ne siat bom ne ker ïng kumba leh ha pung Umiam, bad ynda la lut lut ka dohkha u sa leit wad da u 'tung Bombay uba jlah mluh ne ka 'tungtap na iew kaba la wanrah na ki wah ba jaboh tam ha ri thor ban iabam ha ïng.

IBA : (*Ka kylla ia ka jingiakren*) Rishot, ka mynsiem jong nga ka dap da ka jingiakmen ban iohi ia ka jingitynnad ka mariang bad ban mad ia ki lyer ba pyngad ha kane ka janmiet. Nga sngew kumba la rah ia nga sha kawei pat ka pyrthei.

RISHOT : Phi i, Iba, ki thie ki dieng kiba ieng hangthie hangtai sawdong ia ka Polo ? Kito ki dei ki jingker ka Race Cource keiñ, ha ka por ba dang don ki phareng. Nga la iohi ia ka jingpyniamareh kulai haba nga dang khynnah. Nga kynmaw ka jingitynnad ba mareh ki kulai, khamtam haba la mareh kito ki kulai phareng bad ka jingiphuh ki nongshong kulai kiba phong ki uniform satin ba bun rong.

IBA : Wat la ngam pat iohi ia ka jingiamareh ki kulai ruh hynrei ia kito ki jingker ba la airong lieh nga la iohi. Kumba ong maphi keiñ, katno ka jingitynnad bad da idei shisha ban ong ka Pologround ne ka jaka ba la pynbeit ia ki jingialehkai hynrei te shatei shaneng Polo lei-lei ha kito ki por te phi,

tang ka jingsumar ia u phlang bad ia kitai ki ïng phin iap bieit shuh-shuh. Ka jingpyn-iahap rong lieh bad jyrngam ia ki dieng bad ki ïng kaba la shoh rong bha.

IBA : Te balei mo mynta pat kim ju pynmareh kulai shuh, Rishot ?

RISHOT : Ngam da tip phi, Iba, imat bym don shuh kiba lah ban pyniaid ne kit khia kum ha kito ki por. Nangta, hadien kine ki snem mih sa ka iathoh team—ka iasiat khnam bad ka jingiamarch kulai ka shu pdam syndon. Phim iohi ia kitai ki ïng race, la ai ban shong ia ki pulit bad ki jingker baroh la pynpra ! Ka jingipangnud te phi ! Toi, man ka sngi saitjaiñ, ki khyllung, khynnah ki dap ia ki thie ki jaka bad une u lum ban sngap ia ka jingput jingtem ki shipai.

IBA : Shisha, sngewpangnud phi mo, Rishot ! Shano shuh ngin iohi ia kita ki ride ne ki surok shongkulai bad ki madan phlang baheh baiar, katai ka Golflink bad kiwei-kiwei ki jingitynnad ka Shillong. Mih sa kitai ki ïng kiba kah lut ia ki jingitynnad ka mariang bad ba la shu pynshong katba kynduh.

RISHOT : Kata keiñ, la shu ia shna ïng kulmar kat haba don. Ki bor sorkar ruh kim salia. (*U sangeh*) Peit, Iba, phi iohi kitai ki lyngdkhur shijur ha kliar utai u diengbah ? Peit katno ki i suk i shngain.

IBA : Haba don ka jingieit, Rishot, baroh ka long ka bneng.

(U Rishot u sngap shiphang. Ki ktien ba kren ka Iba tang shikyntien ki par shaduh ba jylliew ka dohnud jongu. Ha kajuh

ka por ka jingitynnad ka mariang ruh ka trei ha ka jabieng jongu bad u sdang ban kren da ka poetri.)

RISHOT :

Kitai ki lum, ia ki—
Kjat sngi ba lung ki doh ;
Sim bneng la sner ki phriang,
Sha them sepngi ki noh.
Ki madan ba jyrngam,
'Sehlung ba itynnad ;
Jinghun jingkmen suda,
Kat shaba phai ka khmat.
Umpohliew kiba tuid—
Jar jar napoh ki ñiut ;
Nga kwah bunsien ban sngap,
Sur thiang ba ki kynud.
Ki lyoh ba per kynthong,
Sa shipor kin sa pra ;
Kan wan ka lyer jingdum,
Sngi kan pynlong synñia.
Phareng ia ri Khasi,
U jer ka ri Scotland ;
Don ma kum ri jongngi ?
Ban nujor pyniajan ?
Kitai ki sim shijur,
Ba padoi ha tnad dieng ;
Jingieit wei ka la bur,
Hangno shuh don jingtieng ?
Sngi bajem ka la noh,
Jingshai ka la sdang phet ;
Iaphi ngan nym iehnoh,
Ngan ieit junom putet.

(Ka Iba kaba ju bang ban shna ia ki peotri ka pynbud.)

Ki ktien bathiang jongphi,
Ha dohnud ngan teh song ;
Ngam thait ban sngap iaphi,
Ngan klet ka miet ka iong,
Jingitynnad pyrthei,
Tang shipor te ki sah ;

Ki kular ba phi khlei,
Wat ai ba lyer kan rah.
Iaphi kumjuh ngan ong,
Ka bneng kan long sakhi ;
Ka briew jongphi ngan long.
Ynda la poi ka sngi.

Kumta baroh arngut ki iaphyllliew jingieit bad klet ia ka pyrthei sawdong jongki. Ki tnad kseh bakhih khwir-khwir ka ka jingbeh ki lyer bajem, ki um kiba tuid jai jai, ki lyon kiba sdang ban pra kum ki jain stang ba la thain ni bha, ki shijur ki lyngdkhur ha kliar u dieng bad wat ka jingdum kaba sdang wan, baroh ki i kumba ki sangeh ban peit bishni ia U Rishot bad ka Iba kiba don ha ka lieng jong ka jingieit kaba king ha ka duriaw bymjukut.

IBA : (*Ka kyndit kynsan*) — Rishot ! peit la miet shisha ! Sa shipor i mei in sa wad ia nga. Nga tieng ioh i Pa i la poi ïng bad in ther ia nga ba nga jah miet.

RISHOT : Hooid keiñ, mo, Iba, lehse i bapli i kiaw ruh .... hei .... i mei jong phi in leh tang ia kaei katta ? .... Sa ka sdieh doh, ot dohkha bad kynrup ia kane katai, marwei. Lashai lei-lei, ynda i ioh sa u pyrsa kurim kum manga te ba in sdieh dohkha ruh i la iap thait. Nangta in sa thnum ba lut palat ka umphniang. Ym dei, Iba ?

IBA : Phi te phi la nang sat, mo ? Mynno phi dei kiaw ia I ? Phi la ioh jingbit na nga ? Ani, ka nia rawon te mo !

RISHOT : Iba, ki nia biria, mo ; lehse ngin ialeit noh phi. Oh shisha, Iba, nga mut ban leit peit-kai shad Nongkrem, tip phi lait ne em, mo ? Iba .... lada phi lait te ngin ialeit lang.

IBA : Tip keiñ, ban pan na i pa ban leit peitkai shaduh Nongkrem, in sa kylli badno ngan leit. Lehse kam pat dei ka por ba ngan ong ngan leit bad phi, haba ngam pat iathuh ei-ei ha ïng. Ne phi ong kumno ? Nga tieng ioh kin khang syndo i pynban, toi, nga da kwah eh ban ialeit bad phi, Rishot.

RISHOT : Lada phi lait te ngin ia leit tang shiphang, keiñ. Ki don hi ki kali kiba leit shatei.

IBA : leh ngan nym iathuh ia ki namar i pa bad i mei kin ialeit kai shajan Nongpoh, ka jaka ba pyntrei pung dohkha i pa, bad lehse kin ia wan yuda miet. Katno baje phi mut ngin ialeit, Rishot ?

RISHOT : Nga tharai khadar baje mynsngi te la biang phi namar ngin iawan phai noh dang san baje ei-ei, mo ? Phi, shu ap noh ia nga ha lad Malki bad ngin sa ialeit da kano-kano ka kali ba ngan pynbeit.

IBA : Kata, khatar baje ngan ap iaphi ha lad Malki (*Ka Singeh*). Peit ki thie ki briew ki la ia-pra ba la wai ka phutball. Tip, mano ba lah, mo !

RISHOT : Tip keiñ, tharai ka shnong jong phi te kam lah kyrshan phi ia ka team Pulit - ki nongia-lehkai kiba la pynbit ialade man ka sngi. katba ki khynnah Khasi jong ngi pat, shu iamih na jingbylla—beit sha madan.

IBA : Nalor kata ki khynnah khasi jong ngi te sa ka peit mjet, ka leit cinema bad ka dih krok-shi-krok, sa ka bam bha ruh ym ioh bad ka practice ruh ym don, te kumno hi ki lah ban pynbit kum ki nongialehkai ?

RISHOT : Toi, ki la mih phi, Iba, ki nongialehkai ha kine ki snem ba la lah, hynrei shuwa ba kin paw pyrthei, ki la jah noh.

IBA : Kata keiñ, Rishot, haba la bang eh ka dih, wat la ki bam bha katno-katno ruh, ka bam baroh ka mih noh ; nangta sa ka pang kpoh pang snier.

RISHOT : Phi ong ka pang kpoh pang snier ! Ki khynnah kiba dang sdang khie sdang san la iaphong sa kito ki juti jrong khongdong, haduh hynriew inshi ne palat, sa ka jingkhia imat san kilo kawei. Te hangno shuh kata ka jingkoit jingkhiah ? Tip balei ym ia pynduh noh mo ia kane ka juti jrong khongdong ?

IBA : Hooid, sngew dei keiñ, hynrei shano leit lah phi ? Ki khynnah mynta te ki iabeh tang ia ka tynneng ia kaei-kaei kaba leh u nongwei, khlem da pyrkhat la ka iadei ne em bad kane ka ri jong ngi bad ia ka rukom im rukom iaid jong ngi.

RISHOT : Ka dei phi Iba. Ia, ia phi, nga ruh ngan hap leit sha iew ba phah donkam i mei. Toi, Iba, nga bynnud ban iakhlad bad phi. Hynrei ka don ka por ia kiei-kiei baroh mo, Iba ! Lehse ka por kam pat poi ba ngin nym iakhlad shuh.

IBA : Nga kynmaw ia ito i jingrwai (*Ka sdang kynud*)

RISHOT : Iba, rwai seh ngan iohsngew lem.

IBA : (*Ka rwai*)

Sngap ki lyer bathiang ki wan mynta,
Haba prem miet ka sdang ban poi ;
Dohnud jong nga ka dap ka sngew pisa,

Sha ïng ban leit nga sngew la kloi.
Nga iohsngew jingkhot icit ki sur bathiang,
Haba la ki khmat nga phai shatai ;
Kum pukni la ki sner ngan siang,
Ban her sha ïng ba suk kynjai.

RISHOT : Iba, phi ioh naei ia ine i jingrwai ? Phi te phi mutdur baiobor ia kiei-kiei kiba sha lyndet ki jingpyrkhat, ym dei ?

IBA : Em, Rishot, teng-teng nga sngew ba ngi ki briew ngi la shu pyniaid stad eh ia kiei kiei baroh—nangta bun sa tang ki 'ymdei' 'ymbit', 'ymlong' suda bad ngi pyrkhat tang kumno ban lum thup ne tei ia la ki thiar.

RISHOT : Phi mut, kumno ?

IBA : Peit ki sim bad ki mrad, phim iohi katno ki im suk-im saiñ ? Ki iamih na la ki skum ne ki jaka sah bad ki iawad ia la ka bam, nangta da ka jingkmen ki leit phai sha la ïng. Kim lum spah kum ngi ki briew.

RISHOT : Ngam sngewthuh phi mut aiu ?

IBA : Em, nga la ngiah phi ia kane ka pyrthei wad spah haduh ba bun ki briew kim tip shuh ia la ka jingim bad kim nang ban iaburom bad iarap ia la ki parabriew. Imat don sa tang ka jingsarong, ka jingiakop ban pyni uno uba kham donbor.

RISHOT : Tip keiñ, Iba, nga nang mut katta kum phi, ka khun baioh bakot te phi suk phi saiñ bad phim pyrkhat shuh ia kine kiei-kiei. Ym long kum ma ngi ki khun duk kiba dei ban pynklet jubor wat ia kiei-kiei kiba ngi donkam eh ban ioh ruh.

IBA : Nga pat nga shait bishni iaphi, Rishot, ba phi phong ia ka khmat ba phuh samrkhie suda man la ka por Nga la iohi ia ka khmat ka jingsuk jingsngewbha wat ha i mei jong phi ruh, wat la i trei shitom bad i duk.

RISHOT : To ngin ia keiñ noh phi, Iba, ia kata ka subject, toi, sngewtynnad haba iakynduh teng-teng hynrei ka por kam shah. Peit, ka sngi ka la noh kynsan sha lyndet ki lum. Ba ngan da lah te, Iba, ngan ong ia ka sngi ba kan sangeh hangtai ha khlieh lum shipor, mo !

IBA : Kata keiñ, Rishot, u briew te imat u shu kwah ban pyrkhat ruma bad pynbakla ia ki jingpyniaid pynbeit u Blei baroh, tang ba un bit ialade. Hynrei ka don keiñ, Rishot, ka por ia kiei-kiei baroh. (*Ka sangeh*) Tip balei mo ka mynsiem jong nga ka dap haba nga peit ia kitai ki lum, kitai ki kseh lung, ki madan phlang, kitai ki sim shijur, kitai ki jingri ha madan ? (*Ka sangeh*) Ka don ka por mo Rishot ba ka miet ka wan bad phim iohi shuh ia ki. Ka long kumjuh ia u briew ruh ba ka miet kan poi ia ka jingim jong u bad un nym iohi shuh ia kine kiei-kiei ha kane ka pyrthei hynrei ia kiei-kiei kiba don ha kawei pat ka pyrthei.

RISHOT : Iba, phi mut aiu ba phi ong kumta ? Wat pyrkhat jngai than seh ia kine kiei kiei. Imat.........

IBA : Em, Rishot imat dei kine ki jingitynnad ka mariang bad ka jingwan jong ka miet ba u nongrwai u rwai—

Don ka ri ba suk kynjai,
Nga iohi ha jingphohsniew ;
Ka ri ki sim laiphew ki rong,

Ri ki jingrwai ki syntiew ;
Amm phor ki lapongnai,
'Tiew diengngai bad lasubon ;
Kyiteng aiu shuh pat ngan jei,
Ki rong aiu katba mon.

Lok baiim ba nga ju ieit,
Hangta ngan sa iohi pat ;
Mei bad pa ki hynmen para,
Ryngkat-ryngkat nein iaiaid ;
Hangta jingsngewsih kam don shuh.
Ummat kthang kin sa rngad noh ;
Ha kata ka ri ka basuk,
Ri sha lyndet jong ki lyoh.

Lyer bajem ki beh jai-jai,
Tnad balung ki iai kaweh ;
U briew ha suk u thiah lyngngai,
Ha trai ba tngen ki dieng kseh,
Hangta shirta ngan ioh shong,
Ngan iohi ka buron Blei,
Jaiñ ba phyrnai hangta ngan phong,
Lok baieit baroh khublei.

Rah ia nga sha ri ba nga ieit,
Lyer bajem ba beh jai-jai,
Hangne tang shipor ka jingleit,
Hangta jingsuk khlem da wai.

RISHOT : Keiñ noh, Iba, nga sngew kata ka jingrwai ka la ktah palat ia nga (U kyndit) Iba ! peit la sdang dum ! Ia, ia phi, ngin sa iakynduh biang, katta ha ïng ki la wad iaphi. Tangba da kynmaw keiñ ia ka sngi Shad Nongkrem ban ap ia nga ha lad Malki por khadar baje mynsngi.

KA BYNTA BAAR

Ha ïng u Nobendro, U kpa ka Padiah bad u paralok jong u kpa ka Iba.

KPA KA IBA : (*U pyrta na phyllaw*) Ko bah Noben : (*U sangeh*) U kpa ka Padiah u don ha ïng ?

KMIE KA PADIAH : (*Ka plie ka jingkhang*) Wa ! I kpa ka Iba ne ? Phylla soi mo, ba phi poi shane ! Kumno phi tip ïng ? Phi shah rah suidtynjang ne ! Kumno phi lap ia ngi shane sharud 'nong ? Tip imat ba iaduk artat, mo ! ym don ba sngew iadei kyrdan shuh.

KPA KA IBA : Ew, kane ka kmie ka Padiah te tang ban dait mo naduh dang samla haduh mynta (*U rkhie artat*). Ban nym sngew kynmaw ieit te phi tharai ngan wan wad hi ia phi bad poi shane ?

KMIE KA PADIAH : Em, ba ngin da tip ba wan maphi u heh u haiñ te ngin da iasiang da ka sulu saw keiñ. Rung, rung, phi. (*Ka pyrta*) Padiah, peit I kpa i dang leh aiu ? Khie khot, ong ba wan I Mama. (*Ka phah shong*). Balei kpa ka Iba ? Phi don khubor phylla aiu ? Toi, la shu ia iohsngew hi nangne nangtai—na ka khlieng ka tyngab. Ani ! phi la ia ngat shisha da u 'khathli syndon, ym dei ?

KPA KA IBA : Ine i kmie ka Padiah te ... phi mut aiu ? Phi te mo, lada phim ioh dait imat phim im, ym dei ?

KMIE KA PADIAH : Wa ! u khun u contractor heh naduh Calcutta, um dei u 'khathli ? La shu iohi keiñ ia ka kali phiat jong u barobor ha ïng jongphi. Ew, u briew te uba da i khaiñ—i rangbah bha phi.

(Wan rung u kpa ka Padiah)

KPA KA PADIAH : Are ! kumno kpa ka Iba ? ka lyer aiu kaba beh ia phi shane ? Tip phi bakla lynti ne ?

(U ai ia u tangduma ha u kpa ka Iba) Tan noh shuwa da une u duma phi, da ki snem imat ym ju iakynduh shuh.

KPA KA IBA : Hooid keiñ, laslem ngam ju iohi shuh iaphi, ne tip ba nga ruh uba bun kam, ym kham poi shuh sha ki Committee shnong ne ki ïng iapbriew. Kane ka korbar kam la jong te la sngew kum ban pait sa ka janor phi.

KPA KA PADIAH : Ynda la shim hi ia ki kam kiba heh baradbah te la eh phi ban pyllait por *(U sungeh)*. Kmie, khie-khie leit theh noh da ka sha haba i kpa ka Iba i wan shisien-shisien kumne Ne ngin ia bam noh da ka ja ? I don i dohskei ba phah rah u bah Me hynnin.

KPA KA IBA : Ew, sngewbang phi, khamtam sa ka kmie ka Padiah kaba nang shet jingtah bha. Ngam ju klet ia ito i jyntah dohdkai ba nga iohmad.

KMIE KA PADIAH : *(ka kren mynthi)* Hooid keiñ, kaba ong ma phi ruh ka dei hi. Ban nym lah sa ka pynbang jyntah te tip u kpa ka Padiah shano katta u la her.

KPA KA IBA : Phi la shu kren beiñ phi ia u paralok. La katne ka 'rta, sa ban sep ka sngi, shano un leit ?

KMIE KA PADIAH : Phi shu ong keiñ, u rangbah u bym pun bym kha te ym ju don rta phi. Katba u dang shai ki khmat te ym lah shaniah ho *(Ka rkhie artat)*.

KPA KA IBA : Kata ruh ka nia phi kmie ka Padiah. Tangba u kpa ka Padiah uba tang ha ing, shanoshano ruh um ju mih lait tang ka leit lum leit wah, nga tharai phin nym da tieng eh phi katta-katta. Ban kum ma ngi pynban kiba shang kylleng-kylleng, phi dang lah ban artatien. To, to phi, ynnai iakren than ia kita ki nia poi ei, khie leit theh noh da kata ka sha Ita i dohskei ruh yn iamad hi sa wan rah bad i ja piris

KMIE KA PADIAH : Tip keiñ, ioh ym bang ne ba nga shu sher kyrkieh, khlem da ai jingshoh jingber kiba biang, ba ngin shu iabam hi. Leh, ngin sa da iabam bha pat ynda poi kata ka sngi bakhraw phi, mo ! Yn sa iabam da ka doh blang, dohsyiar, sa u mithai, u cake bad tip uei de ? Tip phin klet ne ia ngi ? Nga te nga la wan la ka wan ho, ngam da ap ka jingkhot ne ka card.

KPA KA PADIAH : To, to phi, kane ka kmie te tang ban thlia bad dait ...khie leit theh noh da kata ka sha bad wan rah ita i ja bad i dohskei. Ong ia ka Padiah ban wan rah kwai shuwa.

Ka kmie ka Padiah ka leit theh sha

KPA KA IBA[redacted] : Ngam sngewthuh, i kmie ka Padiah i mut aiu haba i kren kumto ? I ong ba nga la ngat da u 'khathli.

KPA KA PADIAH : Phi leit pynsngew sa ia ka kynthei. Phi tip hi, ka kynthei kaba tang ka lorni ban sngap ruh satia pynban (*U sangeh*). Tangba shane sha dong jong ngi te ka la iarah khubor na ka ïng sha ka ïng, hana, ba uto u khun u contractor na Calcutta u shait don ha ïng jong phi bad ka la shu ia pynskhem noh keiñ ba un sa iapoikha bad ka Iba.

KPA KA IBA : Ka dei phi. Ka pyrthei te ka donhok ban kren katba ka mon. Tangba yn ong kumno mo, haba iadon khun samla ? Tip phi leit tip ka lah ban long shisha, la shai lashisngi. (*U rkhie artat*).

KPA KA PADIAH : Ia kata pat te phi, mano ba lah ban tip ia ka lashai lashisngi ? Hynrei, ia ka Iba te, baroh ki iatip ba ka long ka khynnah kaba tipbriew, nangta kaba la nang la stad ruh. Hato kam la pynshong nongrim phi ia kiei-kiei bad pynpaw ha phi, lada ka don kum kita ki jingpyrkhat ?

KPA KA IBA : Phi mut aiu, kpa ka Padiah ?

KPA KA PADIAH : Em, kum u paralok te, sngew phuhmut-phuh-mat hi ban ioh pyrsa kurim da u parajaid phi,—win ir sa ka shnong ka thaw—iar ka spah ka hajar u khun Khasi-Khara bad parum pareh sa u khunkha-khunlong. Nangta ynda la poi ka por, heh sa ka phur-ka siang, u synñiang-u bynhei, ym dei ? Hynrei te, wat la phi la kamai shitom katne, tang poi u mynder ha ïng, un leh mon khlem salia. Un leh heh leh trai, nangta un kit lut ia ka spah ka hajar jongphi sha ri dkhar.

KPA KA IBA : Kaba phi ong maphi ruh kaba dei phi. Phi pat dang slem ka service ?

KPA KA PADIAH : Dang don hi phi sa san snem ei ei, mynta ba ka sorkar ka la pynjlan ia ka snem ban leit penshon.

KPA KA IBA : Tangba haba dang khlaiñ te, yn lei phi.

KPA KA PADIAH : La ngiah phi, kajuh shi kajuh ka kam. Nangta sa ki kam khutia-mutia kiba la bun

sat. Ban shu iathuh iaphi, imat la bun sa tang ki meeting, ki committee bad ki conference. Ki kam pat ki iaid suki. La i thait phi. La sngew kwah keiñ noh kane ka kam shakri, tangba yn leit shano? Hadien ba la shakri laiphew laiphewsan snem, ym don jabieng shuh hi phi ban pyrkhat thymmai da kumwei pat. Nangta pat, mynta la bun sa ki Officer khynnah kiba sngew kumba ki nang lut bad ki tip lut. Hynnin ki dang pule, mynta ki la ai hukum bad trei kam da ka jingsarong bad sngewheh suda, khlem burom ia ngi ki rangbah, kiba la iohi shuwa ia ka sngi ia u bnai bad mad ia ki jingeh bad ki dew ka jingim. Tip la poi pynban ka juk kiew diengsohmynken ne?

KPA KA IBA : Haba peit ma ngi pat te katno ba i suk ka kam sorkar. Kut bnai la rah shi khung; leit trei ne ym leit trei. Ngi pat lada ym trei hi kum u sniang bad pynrit ialade kum u khñiang, ban leit pan jingtrei, te la bam khyndew ki khun. Nangta pat sa ka ai ia une, ka ai ia utai, ka jingpynsngewbha baheh bad ka jyllud umphniang. I jingiohnong baroh hap iabynta. Lada ym leh kumta ruh, mano ban ia ai jingtrei? Nangta, haba dei ban sam dohkyndang kumne, kumno phi pyrkhat ba ngi lah ban trei janai ia ki kam?

KPA KA PADIAH : Tip seh, ka ïng kum ka ding; kat shaba leit da ka phiat ne ka jeep, iaei phi khuslai? Ngi pat la pynmang ka sorkar katto, bad tang katto hi. Tang poi shiphew tarik, la sdang sa ka bam shah. Haba poi lei-lei sa kum kine ki bnai kutsnem, trud sa ka khlieh.

KPA KA IBA : Ka dei, tangba phi i, i umpohliew te im ju dkut keiñ; I kyrsoi shor shi shor, hynrei ka um saw te ka wan buk-buk bad tang shipor ka la jah. Kawei pat, wat la i rit i jingioh

ruh, phi suk, hynrei ma nga pat, teng-teng ka trei ka jingiatiplem ba ngi la lum u bai iohnong palat ia ki jingtrei kiba ngi tip, ym shym la trei hok trei janai. Hynrei kumno yn pynbiang ia ki nongiakwah iohnong lem ? Ym lah kiar te, kpa ka Padiah. Sngew pap keiñ, hynrei lada ym leh kumne ruh, iap, namar bym ioh jingtrei.

(*Ka kmie ka Padiah ka wanrah sha bad i dohskei*)

KPA KA IBA : Ew, ka kloi jong phi te mo, imat phi shu tong na pung, ne ?

KMIE KA PADIAH : Em phi, ka don lypa ka umthnam. Tangba, dih malu mala mo ! Ine i dohskei.

KPA KA IBA : Wow ! tang ka jingiwbih ruh la sngew bang lypa.

KMIE KA PADIAH : Phi te uba la donbok bha phi, Kpa ka Iba. Bam noh da une u putharo phi, peit seh uba dang khluid pew pew, ba wan rah kato ka Kong Smit myntan-myntan. Nga ngeit ine i dohskei in ia tnei bad u 'putharo, jaid ngi bym don cake bym don mithai.

KPA KA IBA : Sa lah uta u cake ban ia u 'putharo bad ka doh ? Phi ruh phi la shu kren dait phi, kmie ka Padiah.

KMIE KA PADIAH : Tip seh, ban da lah u 'putharo bad ka doh te balei keiñ baroh baroh ki ia pynshitom sat ialade ?

KPA KA IBA : Phi mut kumno, kmie ka Padiah ?

KMIE KA PADIAH : Tip seh, nga iohi ha' ki por lat kum ka Khrismas bad ka New Year, da ki spah ki briew ki ia ap cake ha man la ki dukan.

Ki don lei-lei kiba shu ia tyngngian jubor tang ban ioh uwei u cake. Kiba bun pat nga iohi, ki iaphet bynñiaw sha ïng ba la lut u cake ha dukan.

KPA KA IBA : Kaba ong maphi ruh kmie ka Padiah, kaba dei. Imat la shu long noh tang ka jingsarong ne ka jingtynneng ia u mynder phi, kmie ka Padiah, toi, phin da buh jingbam pat ha miej, ym kham don ba kner ia u cake, baroh ki kloi ban taner ia u kpu Khasi bad ka doh. Ynda buh lei-lei sa ka doh-khlieh ne doh thylliej ne dohjem ba la shet sboh bha, kum ine i dohskei jong phi ne ka tungrymbai ba la shet bun ka doh, tang katta sa tang ka tak phlaiñ.

KPA KA PADIAH : To, to phi, kane ka kmie ka Padiah lei-lei kaba la shu bun ktien palat. Peit uto u 'putharo um pew-pew shuh bad ka doh, ka sha ruh ka la pjah. Bam, bam noh shuwa phi kpa ka Iba.

KPA KA IBA : To phi, ngan bam artat, ngin iathuhkhana artat. khamtam haba la iashei ki jingmut.

KMIE KA PADIAH : Imat la dei phi, kpa ka Iba, ban ia iehnoh kane ka sarong tynneng kaba shu pynlat por bad pynjahkwah ha bym ioh. Phim tharai ba lah ban pynlong plain cake noh ia u 'pusyep na kynshi, plum cake ia u 'pudoh na Mawlai bad chokolet cake ia u pusla ne u puruhadem ba shet bad ka mithai.

KPA KA IBA : *(U rkhie pashait haduh la rung sa ka sha sha ka khmut)* Kane ka kmie ka Padiah te, ka ioh nangno ia kine ki jingpyrkhat. Nga da sngewdei eh. Ani, ka khlieh ! phi iohi, kpa ka Padiah ?

KPA KA PADIAH : To, to seh, haba phi la ai ksai te, ka kot kudi ka nang kynting keiñ, tangba phi uba bun kam te, ioh shitom sa ka tan ksai ho, ynda phi la shor than (*U rkhie artat*).

KPA KA IBA : Pleng, wei la pyllait pat uba sngap te......la shaiong ka pyrthei.

KMIE KA PADIAH : Phi i, kpa ka Iba, ha ka jaka ki mix cake pat de, lah ban ai da u 'punei, u 'purynsi, u 'pulun, u 'pukhleiñ Nongkrem, u 'pumaloi, u shira sdieh, u rymbai ja, u atta phandieng, ka shriew Mawphu bad ka ngap bad kiwei kiwei de ki jingbam shet hi, ym dei ?

KPA KA IBA : Ani ! nga sngew la kdang kata ka jingbam. Wow, i dohskei lei-lei iba la bang sat, iadei bha bad u 'putharo. Khamtam haba ioh sa ki khana ka kmie ka Padiah kiba dang pynbang shuh-shuh.

(*Ka Padiah ka wan rah kwai bad ka um ha i dabor bad ka rah noh ia ki tiar na mieij.*)

KMIE KA PADIAH : Phi i, kpa ka Iba, ka pyrthei ka bna da kumwei hynrei ka iohi pat da kumwei ; Ym ia nang pyrkhat shuh phi.

KPA KA IBA : Phi mut ban ong kumno, kmie ka Padiah ?

KMIE KA PADIAH : Jait ba la ia ithuh-ithaw bad iaieit-iathoiñ laslem, sa artad ka jingiadei kha dei man bad ka kmie ka Iba, shu kwah keiñ ban pynsngew haphi u kpa, ba phin tip kaei-kaba bha ia ka khun jong phi, toi, ha ka jingshisha, la shu long noh kumba iakren lorni.

KPA KA IBA : Kaei kmie ka Padiah ?

KMIE KA PADIAH : Ki briew te ki iohi ia ka Iba barabor bad u Rishot bad ka jingiaiaid jong ki shane shatai ka la pyntharai sniew ia ki. Ki ong ba ki lap ia ka wat sha ki jaka kiba kham pajih na shnong bad ba kynjah, teng-teng. U khynnah te, ngi iatip baroh, uba bha bad uba tipduk-tipsuk, shu kum iathuh keiñ, phi mat ong ia nga kaba lorni, namar haba tip bad iohsngew te dei hi keiñ ban pynsngew haphi ki kmie ki kpa.

KPA KA PADIAH : Phi te kane, imat ym don khana shuh mo da kiwei, lait tang ban shu ia lorni.

KPA KA IBA : Nga da sngewnguh eh iaphi kmie ka Padiah, hynrei yn leit tip shano, khamtam ngi ki rangbah ki bym ju don por ban peit ne synshar ia ka ïng ka sem ha kane ka jingbunkam. Phi i hi, ym don por wat tang ban pyndep ia ki kam ba ngi la shimti.

KMIE KA PADIAH : Nga ruh nga tip na ka kong Mai, kato ka ba shong hajan ïng jongphi keiñ. Toi, kam dei keiñ ka 'riewthala ne kaba kwah ban lorni ia ka kam kiwei. Ngi ki kynthei te kpa ka Iba ngi long kum ki 'dongshimat, ngim ju lah ban set ia kaba ngi iohsngew.

KPA KA PADIAH : Ym dei tang ki dongshimat hynrei ki simlaidieng. Kum ka lyngur kaba nang heh nang heh haba pynhap wat tang ia i maw iba rit ha ka pung, kumta imat i khubor barit i phriang bad i da phriang stet ruh. To iasngap noh ia kata ka khana. (*U sangeh*) Oh, shisha kpa ka Iba, ynda phi leit sha Calcutta te sa wan pynrah Reel noh phi ia nga kawei bad ki ksai khwai de, ngan da ai pisa.

KMIE KA PADIAH : Ew ! phi te tang ki tiar khwai hi, mo ? Shisien ruh ym ju iohi dohkha wat la Dam shi Dam, khlaw shi khlaw, dohkha shi dohkha. To iangeit phi kpa ka Iba. Phin da wan pynrah pynban da ka kor tylliat doh te, hooid seh.

KPA KA PADIAH : (*U rkhie artad*) Phin leh aiu phi ia kata, kmie ka Padiah. Balei phi da kwah ban pynshitom ia i kpa ka Iba ?

KMIE KA PADIAH : Phi i kpa ka Padiah, nga mut ba haba phi leit khwai dohkha maphi, ngan pynrah jingtah da ki dohbang keiñ. Ban shu shet doh beit ruh phi khñium bym jem ka doh, sa artad ba ki kynroh jongphi ki la kham sator. Yn pynrah pat da ka dohkha ruh phi ong bym ngat dohkha shuh. Nangta pat, ktung ruh phim ju smat. Ynda phi wan khwai doh pat ruh phi la thait, ban ai da ka dohkha ruh, phi kynmaw tympang pynban ia ka dohkha ba phi ong ka lait noh. Te nga shu pyrkhat na ka bynta jong phi keiñ.

KPA KA PADIAH : (*U rkhie pyshait*) I la shet i kmie ka Padiah phi iaphi. Kata shisha ka dei ka nia. Ki Rawon te barobor ki iathuh ia ki dohkha shiphut, shipruh kiba lait.

KPA KA IBA : (*U rkhie*) Kam dei phi, phim tip ba u Verona u ong ba u nongkhwai doh u dei u 'riewdonburom. Hynrei nga shu ong keiñ kmie ka Padiah ba kam myntoi ba phin thied kor tylliat doh namar tip sa tang katno ngin ym iaioh bam dohmasi shuh, haba don ka jingthmu ban sa pynmih ka ain khang ot dohmasi.

KMIE KA PADIAH : Kata ka bym lah long. Phi tharai kita ki rangbah nongialam jongngi ha kine ki thaiñ mihngi kin shah hi ia ka, ban iap u nong-

Ka Jingkutjingmut Baskhem

First Edition—1980

PRINTED AT

KHASI JAINTIA PRESS, MAWKHAR, SHILLONG

bam dohmasi baroh ? Lada ym ioh dohmasi shuh daei pat ngin iabam jingtah ? Ia lah bor hi ban iabam da ka dohsyiar ne dohsniang ne dohblang man ka sngi ? Ngam ngeit ba kata ka aiñ kan longkam. Wat lada pynjari kum kata ka aiñ ruh, mano ban kohnguh ? Ot la ka ot—ieh ngin ia peit, uei u ban khang. Ioh bam tari pynban uta u nongkhang te, ho !

KPA KA PADIAH : Ani, kane ka kmie te, peit ho, ioh shah kem pynban sa ma nga u shakri sorkar ba phi byrngem kumta !

KMIE KA PADIAH : Haba la iaktah ia u khiewja-khiewdoh te, la iatrei iakut keiñ.

KPA KA IBA : Ieh, ngan da leit pynwad khnang phi ia kita ki tiar khwai bad ia ka kor tylliat doh. Toi, ngan leit thansi lei ? Nga ruh ngam don jingngeit ba ka sorkar kan khang ot masi ia ngi ki 'riewlum.

KMIE KA PADIAH : Nang iashong ho, jingjang, ngan da leit peit khyndiat ia uto u nongtrei ba nga phah ker ia ka kper ba nga bet kajor bad beet.

KPA KA IBA : Kato ka lum jong phi pat sha Ryngdang-briew, phi iathung aiu ?

KMIE KA PADIAH : Mynta ka snem te la shu ia iehnoh kumto phi. Une u snem ba la lah te u la long ka jingkthang ia ngi ki nongrep.

KPA KA IBA : Balei, kmie ka Padiah ?

KMIE KA PADIAH : Yn ia ong kumno shuh phi Kpa ka Iba. Nga la trei bor bah bad khmih lynti ba ngin kham ia myntoi, bad ban ioh ia shna noh ia i sem tap shilliang ban ri sa ki masi ban ioh ka eit na la sem, hynrei da khongpong.

Hadien ba nga la tih haduh kumba shispah mon u 'lah jotti ba ioh symbai na ka sorkar, pluk hap dor u sohlah bad ym tang ma nga, hynrei baroh ki nongrep sohlah la ia iam briew lut Phi ju pyrkhat ba u sohlah un hiar dor haduh sawphew sanphew tyngka shi kwintal ? Nga sngew la kheiñ bad shyieng bad shuh bad la ngam i pisa ba pynlang baroh. Mano kita ki bor ki ban ia sngewlem ia ngi ki nongrep ?

KPA KA IBA : Em phi Kmie ka Padiah, toi ka sorkar nga iohsngew ba ka ai jingiarap ban ai sboh rep ha ka dor kaba jem bha mynta ka snem.

KMIE KA PADIAH : Tip keiñ, ynda ka la ai jingiarap ia ngi ki nongrep, baroh-baroh ngin ia shongshit ban iarep shibun bad ynda la tih pat, ki bor Sorkar kin ong ym don kudam ban thied lut ia u phan jong ngi, te ym la nang iap phi ? Keiñ noh, ia ngi ki nongrep te ym don ba suidñiew. Lym kumta te balei ka Sorkar kam shu shim ma ka ia u phan baroh bad siew ia ngi ki nongrep ha ka dor kaba ngin im ? Ieh kan sa die hi ma ka pat. Toi, ngi ki nongrep babieit te, shano ngin ia wad nongthied ? Shu shah leh mon ha u nongkhaïi.

KPA KA IBA : Te lada phi ki nongrep phim ia rep shuh te, la iap pat ma ngi ki nongbam, ym dei ?

KMIE KA PADIAH : Ieh ynda ia peit shuwa mynta ka snem phi mo, Kpa ka Iba. Lada imat ba ka Sorkar kan pyrkhat hok ia ki nongrep te ngin sa iasdang rep biang la shem snem. To, ho ! ngan da leit shuwa jingjang, nang ia shongkai bad u Kpa.

(*Ka kmie ka Padiah ka mih na kamra*)

KPA KA PADIAH : Bad ka kmie ka Padiah te phim lah ialeh. Ka Padiah ruh kat ka, phim lah, ka trei ruh kum ka 'dab, kam ju shong thait bad tengteng ka kren katba kynduh bad kam ju pyrkhat ka kren iaei.

KPA KA IBA : Phi tip, ka briew kaba shida kaba khuid kam ju riej ban kren ia kaba ka don ban kren. (*U sangeh*) Phi ong ka reel bad ki ksai, Kpa ka Padiah ! Tip, nga nang hi ban thied ka ba kumno ka reel bad kiba kumno ki ksai ?

KPA KA PADAIH : Ka reel te shu thied da ka reel ordinary keiñ. Phi tip hi ka reel khwai kti ne khwai khasi, tangba kaba khlaiñ bha. Lada ioh te da kaba don arkor. Ki ksai pat sa peit da ki ksai rit keiñ, uba ar pound shiteng bad saw pound.

KPA KA IBA : Tip, katno mo kane ka khwai doh ka sngewtynnad haba nga pat ngam ju dait ? Imat, namar ngam lah ban shu ieng ha um baroh shisngi bad kaweh ia uto u siej. Nangta nga ijynjar sa kato ka kit eit shitin shitin.

KPA KA PADIAH : Ba phim pat mad ia ka jingbang te phi shu i-thait keiñ, hynrei ynda phi la sei pat kawei ar kaba klai te phin sa klet noh wat ia la ka kam ka jam baroh.

KPA KA IBA : Nga la leit phi teng teng bad ki rawon hynrei ngam ju ngat, kumta ngam ju leit shuh.

KPA KA PADIAH : Ieh, ynda ialeit noh bad nga shisien phi, ngin ialeit noh kham shajngai. Phi uba don kali te suk keiñ. Ngan sa pyni iaphi kumno phin khwai.

KPA KA IBA : Kan da eh aiu phi kata ka khwai ? Haba la kawang te lada don ka dohkha, ka la dait keiñ, ym dei ?

KPA KA PADIAH : Phim pat sngewthuh phi ! Phi tip ba ka dohkha ka kham sian ban ia u nongkhwai. Phim dei ban pynma ia ka da kaba pynkhih than ia ka um. Phi dei ban peit ba ka syrngiew jong phi ne ka syrngiew u ryngwiang kin nym shat ha ka jaka ba phi kawang ia u ksai...

KPA KA IBA : Tip keiñ, tang la poi ha um, mano ban da pyrkhat ia kita baroh ?

KPA KA PADIAH : Nangta phi dei ban da teh pynbeit bha ia u khwai. Haba khwai sohlang, phi dei ban pyndonkam da ki khwai kiba rit bad ban da bret eit masi. Ynda phi la bret eit masi, phi sa bret katto katne u sohlang ba ka dohkha kan iohmad bad nangta sa suh sohlang ha u khwai bad kawang kham sha jngai, ha ka jaka ba phi ibang ban khwai. Phi dei ban tip ruh katno u ksai u dei ban ngam ha um da kaba antad ia ka jingjylliew jong ka um khnang ba u khwai un par bha

KPA KA IBA : Ban da pynbieit hi katta-katta ia ka bapli ka dohkha te ym ngat phi ?

KPA KA PADIAH : Phin da peit ruh ba u ksai u iaid beit bha na khlieh u ryngwiang ha um namar haba kdor u ksai, phim ithuh la ka dohkha ka la shim ne kynrup ia u jingbam. Kumta shu lut tang u sohlang. Haba beit u ksai pat bad haba u la iaid hi jai, tang shu shim niat ka dohkha ia u jingbam, shu pynkhih tiak, la khung-khung kheng-kheng.

KPA KA IBA : Imat dei ban da shah hikai phi haphi.

KPA KA PADIAH : Kata kein ba nga ong, ka khwai puit bad khwai soh ot lei-lei te phi kaba shitom bha. Hap sei ksai bad kawang shajngai shjngai. Phin da iohi ia ki jong u Bah Eprin ba ki khwai puit te phin iapbieit Haba ki kawang ia u ksai haba ki khwai puit, shu i kumba u ksai u shad pyllun ha suiñ bad u sa hap ha um. Ka khwai sla ruh kaba shitom bha. Phi dei ban nang kumno ban pynpur ia u ksai bad i khwai ha ka sla, sa pynkic ia ka arsut.

KPA KA IBA : Nga la iohsngew keiñ phi shaphang ki jong u bah Eprin. Ki ong haba khwai ma ki, shu buh shu rah. Tangba, kito kiba la im da ka khwai te, ki tip hangno ka ap jingbam ka dohkha.

: Te, kata ka khwai sohthombor ne Joldi aw ne kiss-me-quick pat kaba kumno ?

KPA KA PADIAH : Phi i, u sohthombor u dei u sohkhlaw bad imat don uba lap ba ka dohkha ka bam bha ia u. U heh haduh jan kat i marble rit. Haba dait sohthombor te phi, kiba shipruh shaneng. U shu thom da ka bor imat ia ka dohkha heh baroh.

KPA KA IBA : Uta u Joldi Aw bad u Kiss-me-quick pat ?

KPA KA PADIAH : Kito te ki dei ki jingbam ba u iashna hi keiñ. U ia khleh da u ata u sa ia ai rong saw bad sdieh pynpnah, nangta u ia pynjaw ki jingiwbih. Haba khwai pat ki shu dkhat bad kyllaiñ pyllon kat i symboh shana dai bad suh ha i khwai iba rit. Ha ki wah rit te imat ki khynnah khunlung dohkha baroh ki iabeh lut ia une u jingbam bang bam thiang. Kiba heh te-em ho ! Nga te ngam ju pyndonkam phi ia kine ki jaid jingbam

khyllah lait tang ka khwai sohlang, khwai puit bad khwai kber ne sohpangkhlieh. Ka khwai sohpangkhlieh ruh ka long kumba khwai sohlang hi, tangba hap bet ne pah soh kham bun.

KPA KA IBA : Kito kiba jakhwai ha Dam Umiam pat mynta haba nga leit teng teng, nga iohi ki shu buh u ryngwiang hangto, ka shu tan hi ka dohkha bad ki shu iatan kumba ring sai tyllai ia ki dohkha bluit shi bluit.

KPA KA PADIAH : Kato te ka khwai bom ata keiñ phi. Shu kyllaiñ u atta kat ka latom bad buh i khwai hapoh u ata, nangta kawang ia uto u ata sha ba jylliew. Hadien ki sa pynbeit ia u ksai bad buh ia u ryngwiang hangta harud um.

KPA KA IBA : Tang kumta ka la biang ?

KPA KA PADIAH : Kumta keiñ, sa shu shong dih smuk ne bam kwai. Ka dohkha ruh ka iashud ia uto u bom ata. Ynda la poi ha i khwai te, lada boh ruh la ngat bad lada ym boh ruh la lut u ata.

KPA KA IBA : Phi ruh phi shait leit bret bom ata ?

KPA KA PADIAH : Shish phi, kato te ka kam jaituh ne ka khwai kynthei keiñ, kaba shaniah ha ka bok. Nangta nga lyngngoh uwei uwei u bom ata u khia imat haduh shi shutak palat bad lada bret tang khatsan ne aiphew tylli shisngi ruh la poi sha ka shi kilo ei ei. Kheiñ keiñ haba uwei uwei u rah haduh lai ne saw ryngwiang-kata un donkam haduh lai ne saw kilo.

KPA KA IBA : Kata phim ju leit khwai Dam seh ?

KPA KA PADIAH : Myn arsnem laisnem te nga shait leit kein, ha ka por ba dang iakhwai phan karo bad shana.

KPA KA IBA : Te u phan ruh phin hap rah bun kilo, ym dei ?

KPA KA PADIAH : Em phi, u phan te phi ot rit bha kein, kat i shana kulai ei ei, te katno eh phi, shiteng kilo la dap baroh ki ryngwiang.

KPA KA IBA : Te mynta pat ym long shuh ban khwai phan karo ?

KPA KA PADIAH : Shano phi ? Haba la mad ia u jingbam dkhar te ym bang shuh u jingbam Khasi. Dang khwai phan te lah die phan ki Khasi. Pyrkhat seh, haba man ka sngi ym duna arspah ngut uba khwai ha Dam. Wat lada uwei-uwei u rah shi kilo ruh, ym la iewspah u nongrep Khasi ? Mynta pat, uwei-uwei u rawon u rah, lada buh rit eh, ar kilo u ata. Lada arspah ngut - kata sawspah kilo shisngi, te ym dei phi ba la lah die sa u nongrep dkhar. Nga sngew kum ban thoh sha ki bor sorkar te phi ban nym shah khwai ata shuh, namar, nalor kata, kiew dor sa u jingbam dihsha ha dukan I Bah Shon bad i Ma Arbi. Katba ia ka dohkha pat baroh kaba la bsa sngaid bha, ki ioh kitai ki nongiariam ïng ne khwai pun tyllai baroh kawei ka Dam. U nongkhwai kti baroh pat, bun ki wan thylli.

KPA KA IBA : Ka bha phi. Bán da buh lei lei da ka por khwai tang ar ne laibnai shi snem bad khang ia u nongai bih bad siat bomb te, nga tharai la iaioh bam dohkha lut phi, mo ? Katne ki wah ngi don ha ri jong ngi.

(*Wan rung ka kmie ka Padiah*)

KMIE KA PADIAH : Ani ! kata ka khana khwai kam pat kut hi ? Phin sngap ia ka lekshor u kpa ka Padiah te phin iap. Phin duh lut ka kam ka jam baroh. Kpa ka Iba, nga ai jingmut iaphi ban kiar na kane ka kam kaba iadei tang ia u khlem kam-khlem jam bad u 'riew bunpor. Shisien phi la ngat ha kane, la eh ban lait, syriem ia u nongdih kani. Ani, nga i lymmir, la shu iabunkam lut ha ïng ha sem ban pynbiang ia ka leit khwai u kpa.

KPA KA PADIAH : Phi leit ngeit ia ka kmie ka Padiah. Katno ba sngewsting ka met ka phad bad ynda la wan na wah bam sa ka ja ar lai pliang ; khiah krat ka met ka phad bad her lut ka baiong khlieh-baiong reng.

KPA KA IBA : Ieh ngin da iapynbeit phi shisien, mo ? (*U sangeh*) Te ka Padiah pat ka leh aiu mynta ?

KMIE KA PADIAH : Sngewlehraiñ phi ban iathuh. Kato ka la don briew. Ka shu iarunar. Yn leh kumno phi, ki khun mynta te ki iaid la ka mon bad pynjynjar ia ngi ki kmie ki kpa ; dang rit jynjar ba ki tang ka pang ka shitom, tang shu mih sner pat ki la her kat shaba mon. Tangba imat uba tipbriew-tipblei phi.

KPA KA IBA : U khun jongno, mo !

KPA KA PADIAH : U Lur kęiñ, u khun u Myllon. Phim kynmaw ia u myllon, u paralok ba ia shongskul ryngkat ? Mynta te um don shuh keiñ (*Ban kwai ha dwar U Blei*).

KPA KA IBA : Nga kynmaw. I kmie jong u pat—shano ki iasah ?

KPA KA PADIAH : Ki la iashna la ka ïng naduh dang im u Myllon ha Lummawbah keiñ. U Lur ruh u dang sah hi bad i kmie namar ym pat ia pynbeit. U trei ha District Council.

KPA KA IBA : To phi ka bapli ka Padiah, u briew uba la don la ka kam ka jam bad lada uba tipbriew-tip blei lei-lei te ka la biang eh. Toi, ngin lah leh aiu mangi ki kmie ki kpa ? Tangba kan iasuk la biang. Te, kpa ka Padiah, kmie ka Padiah ngan da ieng shuwa. Sa iawan kai lem keiñ, ho ?

KMIE KA PADIAH : Ew, ka jingkyrkieh te kumba thar shah ka 'dien. To, tangba phi uba bun kam te sa da wan da wan keiñ, ho. Wat bat eh ia ki jingiakren biria lorni jong ngi.

KPA KA IBA : Hooid, lada ym ia biria shuh te kumno yn bang ja, ym dei. To, nga la leit kpa ka Padiah. Kmie ka Padiah, nga ai khublei biang ia ito i dohskei. U kpa ka Padiah te uba la khrawbok bha phi.

KPA KA PADIAH : To wat da pynroh than phi-peit ka khmut shibit shi kilo ka mluh ruh ioh ym ngiam.

KMIE KA PADIAH : Wat stad eh ho kpa, ioh shei da kane ka dongpathei.

KA BYNTA BALAI

U Rishot bad la ka kmie ki iakren kam kren jam ha la ling.

KMIE U RISHOT : Rishot, nga tharai ngin hap iashna dara noh malu mala phi khun ; peit u slap un sa wan. Phi i u rnga u la khapngiah ha sem bad ym long pynkhih. Ka diengiap ruh la dei ban

pynpoi noh shuwa u slap. Phin hap leit noh sha Bhoi ban wad dieng tylli bad leit iakut u traw ruh kumba ar spah song ei ei ban sop.

RISHOT : Hooid, mei. Ieh ngan da leit wad jingtip noh shuwa ia kato ka kam ba nga apply lashibit bad ngan sa leit lashai.

KMIE U RISHOT : Te, balei Rishot phi kyrkieh, ynda la ioh te kim la ai jingtip phi?

RISHOT : Tip keiñ, mei, kito ki paralok te ki ong lada ym da leit iakren ia kito kiba kham heh hangto te ym long kam.

KMIE U RISHOT : Ynda leh aiu khun ban da iakren haba phi la ialeh ia ka test; lada phi kham lah ma phi ban ia kiwei te kin thung ia phi keiñ ia kata ka kam. Ym dei?

RISHOT : Phim sngewthuh phi, mei; mynta ka pyrthei kam dei shuh ka pyrthei kaba beit bad hok kum ha ka por jong phi. Nangta pat, ia kawei ka kam, da ki spah kiba ialeh.

KMIE U RISHOT : Te, kato ka kam ha Bank pat?

RISHOT : Kato te, mei, nga dang hap ap ia ka result jong ka interview, toi nga la leh bha ia ka written test.

KMIE U RISHOT : Rishot, imat phi kwah eh ban leit trei kam shakri, ym dei?

RISHOT : Phi i, mei, lada ym leit trei shakri te, yn trei aiu keiñ, mei?

KMIE U RISHOT : Nga shu ong keiñ, khun, ioh lashai lashisngi phi sa pyrto balei ba phim sdang da ka kam lajong. I kpa jongphi haba i dang don ha

kane ka pyithei, i ju kren bunsien shaphang kumno ba lada i ioh pisa, in seng da ka kam la jong, hynrei ka jingban ka jingpang, ki jingpyrkhat jong i baioh ki shu long kai.

RISHOT : Phi ong i iatrei bad uta u contractor heh, ym dei, mei ?

KMIE U RISHOT : Hooid keiñ, khun, i shu shim jingtiei kumto keiñ na u bad wat kata ruh ka long ka kam ba i trei laitluid, ym dei ka kam shakri.

RISHOT : Phi mut ban ong aiu, mei ?

KMIE U RISHOT : Khun, kumba ka long ka jingangnud jong i pa jong phi, nga ruh nga ju pyrkhat keiñ, khun, ba ynda phi la nang lastad, phin trei la ka kam la jong ba phin laitluid bad lehse phin im kham pahuh pahai.

RISHOT : Kaba dei, mei, kaba phi ong, hynrei phi i, mei, ban sdang ka kam la jong te don kam shibun ka pisa ban seng. Mano keiñ, mei, ban ia ai pisa iangi ?

KMIE U RISHOT : Khun baieit, hadien ba i pa jongphi i la khlad noh, bad ba nga la kha iaphi, ngi ia im da ka jingisynei ki para marjan jong ngi. Ynda phi la kham san maphi, nga la sdang ban trei kam malu mala da ka jingiakyrshan ki paralok, kata da i kam la jong namar ngam iong kaba nang ba stad. Ine hi i kam la jong i la pynlah ia nga ban kyrshan ia phi, wat tang ka 'riewkynthei nga la long.

RISHOT : Kata ngan leh kumno, mei ?

KMIE U RISHOT : Phi la kham nang kham stad ma phi shibun keiñ, khun, hynrei nga shu ai jingmut khyndiat. Nga shait iohsngew ba ka sorkar ka ai jingiarap ia ki samla kiba kwah ban seng la ki kam trei kti la jong. Ym long, khun,

ba phin iawad jingmut ioh ka plie ka lad iaphi ? Nga la i shitom jingmut shibun ia kane ka wad kam shakri sorkar jong phi bad ngam ju iohi pat ba ki shakri sorkar ki long briew. Bun na ki, ki bapli, ki dap ram dap shah bad kim lah ban thied no kot ia ki jingdonkam jong ki. Phi la iohi hi dalade, katno ngut na ki, kiba shim shah ka dieng bad u rnga na ngi. Ynda kut bnai kiba pli, kin siew ia ka bai shah-bai sham ki briew ne kin thied ia ki jingdonkam jong ki baroh shibnai ? Nangta sa ka jingdonkam ki khun ki kti ; ki kot skul, ki jain ki juti ne ki uniform skul. Ynda bun khun leilei te ki la shu dap ram haduh u ñiuhmat. Ynda la leit skul heh ne college pat sa u bai bus, u baisha, u bai party ; ki jinglut suda. Katno eh ka tulop kin ioh ? Ynda la don kyrdan ne kham long heh ha office, nang kham bun ka jinglut ban pyniadeidor bad la ka kyrdan.

RISHOT : Kata ka jingai jingmut jong phi, mei, ka pynpyrkhat ia nga. Nangta, tip ynda ioh pat ka kam kaba kham bit ruh, la hap leit sha ri nongwei. Te mano pat ban peit ia phi. Yn ialam ia phi ruh, ym i long namar phi ieit ia kane ka kam jong phi, kumno phin iehnoh ia ka ?

KMIE U RISHOT : Phi i, khun, kat kum ka jingpass jong phi te, nga ruh ngam sngewdei keiñ ba phin shu khaïi dieng khaïi rnga. Kawei nga shu pyni ia phi, Rishot, ba lada phi ioh kam i barit te kumno phin ia im suk-im saiñ bad ka lok bad ki khun ? Nga mut lada dei ka briew kaba duk ka bym don bym em. Lada phi ioh pat ia ka briew kaba riewspah, kan ibeiñ iaphi. Nga ialade te ngan lei, khun ? Ngan trei da ine i kam ruh ngam duh ja hi, nga kwah eh tang ba phin suk phin saiñ

maphi, Ngam da mut eh ba phin riewspah namar ka spah te khun kam lah ban thied ia ka jingsuk.

RISHOT : Balei, mei, phi kien kumta? Phi pyrkhat ba ngan ichnoh iaphi ynda nga la don la ka lad ka lynti?

KMIE U RISHOT : Em khun, ngam mut keiñ ba phin ieh ianga mynta hynrei ynda poi pat ka por te, khun, phi dei hi keiñ ban ieh, wat lada phi trei ha shnong ruh. Ngi ki kmie ki kpa ngim lah hi ban bat. Wat ha ka kotbah la thoh *'namar u briew un iehnoh ia la ka kmie bad ia la u kpa bad un iashong bad la ka tnga.'* Tangba ki kmie ki kpa te khun ki kwah ban iohi ba ki khun ki bit ki biang hangno-hangno ba ki don bad ha kano-kano ka 'ing ba ki shong. Ngim kwah ba ki briew kin ibeiñ bad ban lehbeiñ ia ki. Nga mut ynda phi la leit ingbriew keiñ, khun.

RISHOT : Phi i, mei, nga la isynei eh ia kane ka korbar dieng korbar rnga jongphi te, mei, haduh ba nga iohi ka ja ka jhur ruh phim ju ioh bam thikna shuh. Phi la shu trei shitom palat.

KMIE U RISHOT : Hooid keiñ, khun, ngi dei ban trei shitom ia ka kam lajong. Phim ju pyrkhat, khun? Ngi ki Khasi ngi la dei ban iatrei shitom bad ban ia compete bad kiwei kiwei pat ki jaid bynriew, khnang ba kin nym ibeiñ eh iangi. Nga hi nga sngewtynnad ba katto katne ki Khasi ki la kiew ha ka khaïi - ka pateng bad don na ki kiba la bat ia ki kam khaïi kiba heh bad ki la lah wat ban palat ia ki katto katne ki khyllah jait ruh.

RISHOT : Mei, lada baroh ki don ka jingmut ne jing-

sngew kum phi te hooid seh, namar haba riewspah u parai, ka spah ka sah hangne ha ri jong ngi, hynrei lada riewspah u myndei te, ia ka spah ka ri baroh u rah sha la shnong. Hynrei phi la iohi hi ia ka mynsiem ne jinglong jongngi ki Khasi. Peit, dang katno mynta, kumno ka mynsiem bishni u Khasi wat ban leit pynduh, pynjulor ia ka spah u para khasi, mano ba iada iá ki? Ne u paidbah khasi u shu iapeitkai ba pynjulor u Khasi ia u Khasi? Ani! nga te nga i ti ng. Tang bym lah shah ban riewspah u Khasi, shu kynnoh u Thlen ne ai-bih. Phi, phi ngeit hi ia kata? Hato u Thlen pynjot um sl.ong ha ka *dohnud uwei pa uwei u Khasi?*

KMIE U RISHOT : Phi i, khun, haba khuid ialade bad haba long briew da la ka jingtrei shitom, balei phin pynsngap ia kaba kren ki briew ne tang ba ki briew ki shun? Tangba, nga pynkynmaw biang keiñ, khun, ba lehse ynda phi la long briew bad ioh sa ka lok kaba kham kumne-kumtai te shano phin kynmaw shuh ia ka kmie.

RISHOT : Ine i mei te, phi tharai ynda nga la mut ban wad briew te ngam la da iathuh iaphi bad wad da ka briew kaba sngewthuh ianga bad ia ka ïng jongngi, ka banang ban leit bad burom iaphi.

KMIE U RISHOT : Ka jingpyrkhat jongphi mynta te, khun ki long kumta keiñ hynrei ynda phi la iakynduh ia ka Delilah te wat U Samson ruh u liem.

RISHOT : Em, mei, ngan nym nym iehnoh iaphi da lei-lei, lada shong ha ïng syiem ngin iashong ryngkat, bad lada shong ha i trep, ngin iashong ryngkat. Ieh kumba ai jingmut maphi, ngan nym pynshitom jingmut ialade.

Nga tharai ka bha hi ba nga iakorbar shuwa ia kane ka kam jongphi — ka kam lajong, kumba ong maphi ka long ka kam kaba donburom. Te balei ngim iapyrshang noh ban iapyniaid sa bad ka dieng sawdong bad ka lyntang, mei ?

KMIE U RISHOT : Nga sngewtynnad eh ia kata ka jingai jingmut jongphi, Rishot, tangba kine te, khun, ki dei ki jingkhaïi heh. Phin donkam ka seng ruh kaba heh. Lehse lada U Blei U isynei ba phin ioh kam ha Bank, lada phi don jingmut ban iapynheh ia kane ka kam ruh phi lah ban ioh jingmut pynban kumno ban ioh ka jingiarap na ki bank, ynda phi la trei ha Bank shipor arpor.

RISHOT : Hooid keiñ, mei, ki Bank ki ai jingiarap khamtam ia ki samla ba lanang lastad kiba kwah ban seng ki kam lajong ne ban ieng ha la ki jong ki kjat. Tip, lada nga lah ban ioh jingiarap na Bank ne na ka sorkar, ngan trei noh pynban da ka kam lajong ne ? Tharai ka Sorkar ne ka Bank kin shah ban shu iasiew kisti ia ka ram.

KMIE U RISHOT : Sa da wad jingshai na kito kiba trei ha Bank keiñ, Rishot. Lada phi dang ioh kata ka kam ha Bank ruh ka bha pynban. Hynrei lada phim ioh ruh, nangwad jingtip keiñ, khun, ioh phi ioh jingiarap ba ngin ia pynheh noh ia kane ka kam ba la don lypa bad ngin iasdang ruh bad ka khaii lyntang bad diengsawdong lada ioh kata ka jingiarap. Imat kane ka khaii rnga ruh kan sa kut phi khun, namar ka Sorkar District Council ka la mana ban thang rnga.

RISHOT : Nga iohsngew kumta keiñ, mei, to ngin iasdang tyngeh noh da ka khaii diengsawdong bad lyntang phi, namar katba dang

iashna ïng da ka dieng te kan iaid hi (*U sangeh*) Sngewdanda ym dei, mei, lashai ki briew kin wan iawad lyntang bad diengsawdong na u Rishot? (*U rkhie artad*) Ngin ia pyrkhat ban ia seng sa ka khaii maw it bad maw block ruh.

KMIE U RISHOT : Phi la poi kynmaw sat mo, khun! (*Ka rkhie pashait*). Toi, nga la buh kane ka kyrteng iaphi ba phin long u Rishot ia ka ïng ha ka jaka i pa jongphi — bamkwai ha dwar U Blei. Kaba phi don jingmut ia ka khaii maw it bad maw block ruh kaba dei shisha.

RISHOT : Nga shu biria kai keiñ, mei, shaphang ka kyrteng.

KMIE U RISHOT : Wat la phi lasan - larangbah bad phi lanang lastad mynta. nga kwah keiñ, khun, ban ong kawei ba lano lano ruh phin nym long u briew u basarong. Ka jingsarong, ki ong, ka leit ha shuwa ka jingjot.

RISHOT : Hooid, mei, ngan kynmaw ia kata.

KMIE U RISHOT : Lashai lashisngi, ynda ngam don shuh manga, kynmaw ba phin nym long u briew uba wad tang ia ka spah pyrthei bad klet noh ia ki para briew. I kam babha ne i jingai jingiarap iba rit ia kiwei, ha ka por ba ki donkam ia ka jingiarap naphi, ka long ka jingai kaba kordor. U briew haba u la wad spah eh, u klet noh wat ialade ruh. Lada phi ai wat tang shikhuri ka um ha uta uba donkam ia ka, U Blei U sngewbha bad Un nang kyrkhu iaphi.

RISHOT : Ka dei, mei, ngan iai kynmaw ia kine ki jingsneng jongphi.

KMIE U RISHOT : Nga kynmaw ia kato ka jingiathuh khana shaphang uta u nongkhwai dohkha uba pyrkhat synñia sngi kumno un ngat ia u dohkha uba heh khnang ba un die bad ioh pisa shibun. U la leit sha pdeng ka duriaw, jngai na rynkew bad wad ia ka jaka ha kaba u kyrmen ba ynda u pashat ia u khwai, un ngat kum uta u dohkha U la kieng ia ka lieng bran sha jngai na ki paralok, lyngba ki jingphaloh bajur jong ki um ka duriaw. Ynda u la poi ha ka jaka ba u ibit, u la pynnoh ia u khwai bad u la ngat shisha da u dohkha uba heh. U la ialeh shitom haduh ar ne lai sngi ban pynmih ia uta u dohkha sha sla um bad u la mih snam lut ki kti ba ot u tyllai khwai.

RISHOT : Phi tip naei, mei, ia kane ka jingiathuhkhana ? Nga te nga la ioh pule ia ka kot ba la thoh u nongthoh ba pawnam bha u Earnest Hemingway. U ong……… …….
ba ynda u dohkha u la thait, u la pynmih ia u ha sla um bad namar um lah rah ia u shapoh ka lieng, u la teh ia u ha bar ka lieng. Namar ba u la thait eh, sa ba u khlem bam ei ei la bun sngi bad ba la tyrkhong ka jingsliang um. u la iap iohthiah ha ka lieng. La ong ba uwei u dohkha shark u la dait ia une u dohkha ba la teh ha ka lieng bad la mih ka snam. Ka jingmih ka snam na uta u dohkha ka la ring ia kiwei pat ki dohkha shark na jngai bad ki la iadait ia ka doh na uta u dohkha, uwei hadien uwei. Ynda ka lieng ka la poi sharud duriaw, uta u briew u la kem pang ha ka lieng bad la lap ia u kum uba la iap. Uta u dohkha pat, sah sa tang u shyieng pdeng.

KMIE U RISHOT : Te phi i keiñ, khuñ, phi lah ban ioh ka spah hynrei ynda phi la ioh ia ka hadien ki jingbeh

spah lymmir jongphi, kat ban klet noh ia ki parabriew baroh, phin nym suk mynsiem. Bun na ki paralok kiba ieit jongphi kin bishni ia ka spah jongphi bad ha kaba kut, ka spah jong phi kan long tang kum uta u dohkha ba la sah sa tang u shyieng pdeng bad phi ruh, hadien ka jingbeh spah jong phi, phin long kum uto u briew, uba, namar ba u la pynshitom eh ialade, u ioh sa ki jingpang kiba laiphew jaid. Te haei kata ka jingsuk ka jinglong briew ?

RISHOT : Kane ka jingai nuksa jong phi te, mei, kaba la dei eh. Ngam ju pyrkhat ei ei ha ka por ba nga pule ia kato ka kot. Pleng ka dei ka pharshi ia ka jingim u briew.

KMIE U RISHOT : Rishot ; nga la iohi katto katne ki Khasi, wat ha ka jingim jong nga ruh, kiba la lum spah haduh imat ym don jaka shuh ban buh ruh, hynrei ka long kaei kaei kaba phylla ba hapdeng khyndiat snem, ym dei wat shi rta briew ruh, ba ka spah jong ki ka twa haduh ba kin da duh lut wat ia ki jaka puta jong ki baroh.

RISHOT : Nga te nga ngeit phi, mei, ba ka spah hi ka long ka jingai jong U Blei. Lada U Blei Um kyrkhu ia u briew, kumno un iohspah.

KMIE U RISHOT : Ka dei, Rishot, hynrei ki don bun ki lynti ba u briew u riewspah. Lada u ioh spah da ka lynti kaba dei, kata, da ka jingtrei shitom bad da la ka um syep ; da kaba pyndonkam ia ki sap baroh ba u don, kata, bad bor met bor jabieng, nga ruh nga ia kubur bad phi ba ka spah kaba u ioh ha kane ka rukom, ka long ka jingkyrkhu. Hynrei don kiba lum spah pat da kumwei bad ngam ngeit ba kane ka dei ka jingkyrkhu na U Blei hynrei lehse, ka dei pynban ka jingai u soitan, ban pynjynjar ia u

RISHOT : Mei, phi mut kumno ba phi ong ban lum spah da kumwei ?

KMIE U RISHOT : Phi i, khun, haba lum spah da kaba khñiot beiñ ia kiba duk kum kaba airam ha ka sut kaba heh, kaba thok ha ki kam ki jam kum ha kaba shna ïing, shna surok, shna tiar shna tar tang ban iohnong shikit da kaba trei bymhok lane khaïi pateng da kaba thok ha ka thew ka woh ne, kumba phi tip, buh ki jingkhleh thok ha ki mar bam kum ha ka shini, ata, umphniang, mluh bad kiwei kiwei. Kine ki long ki kam bymhok bad ka spah ba lum kum ha kane ka rukom, ka long ka spah bymhok. Ym dei ka jingkyrkhu na U Blei.

RISHOT : Kata keiñ, mei, ban trei kam la jong ne ban khaïi pateng te lada ym iohnong te yn trei kumno ? Hooid shisha, ym dei ban thok ban thak ne ban khleh ei ei ha ki mai bam-mardih ban pyniap ne pyniohpang ia ki nongbam tang ban iohnong shikit.

KMIE U RISHOT : Kaba nga mut te, Rishot, ka long ba ngi dei ban trei hok ha ki kam jong ngi baroh hangno-hangno ba ngi don bad ia kano-kano ka kam ba ngi trei. Hooid, ong ka ktien 'u nongtrei u dei ban ioh la ka nong.' Hynrei, kumba la seng u 'Ñi u Kong ia ka niam Khasi, ngi dei ban kamai ruh ia ka hok ha kane ka pyrthei, ym ba ngin kamai tang ia ka spah. Toi, ngi dei ban kamai shuwa ia ka hok te ia ka spah yn sa ai tam ha ngi.

RISHOT : Hooid, mei, kaba dei. Sngewtynnad ia kita ki jingai jingmut jongphi.

KMIE U RISHOT ; Phi i, Rishot, phi lah ban lum spah ha kane ka pyrthei hynrei phim lah ban rah ia ka.

hadien ba phi la iap. Te kumta kan myntoi aiu ia u briew ban lum ia ka spah, kaba um lah ban pyndonkam, bad ia ka burom pynthei lada kata ka burom ba u ioh kam iahap dor bad ka jinglong jong u? Kaba kongsan ka long ka jinglong hok bad ka nam kaba bha, namar wat ynda u briew u la khlad na kane ka pyrthei, mano ban kynmaw ia u ba u long u briew uba riewspah ne uba donburom ha ka por ba u dang im ha kane ka pyrthei. Hynrei ia u briew uba bha bad ba iarap ia ki para briew, u tei ia u mot jingkynmaw ia u ha ki dohnud ki briew baroh, bad ia ka nam ka jingbha jong u, ki briew ki iai kynmaw na ka pateng sha ka pateng bad sah pyrto u briew U Blei.

RISHOT : Kita ki jingpyni jongphi, mei, ki long ki jingshisha, hynrei kiba eh ban bud ha ka jingiadei ka trei kam trei jam. Phi ong bym dei ban iabeh eh ia ka spah, hynrei nga la iohi te phi, mei, ba haba u briew u trei minot thop bad trei shitom, ka spah hi ka beh ia u bad imat um don jaka wat la u kwah ban phet ban lait na ka.

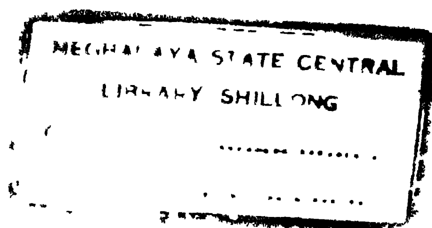
KMIE U RISHOT : Ka lah ban long kumta kumba ong maphi, Rishot, hynrei ki don pat ki briew kiba nang ban pyndonkam ia ka ha ka rukom kaba dei, ki bym tieng ia ka spah la ka beh ia ki.

RISHOT : Ngam da sngewthuh bha phi, mei, phi mut kumno?

KMIE U RISHOT : Phi i khun, ynda phi la im ha kane ka pyrthei kham bun ki snem, da ka jingaiei U Trai Kynrad, phin sa ia kynduh ia ki briew kiba khraw sh sha kiba kheiñ ba ka spah ba ki lum bad iai lum kam dei ka jong ki

To

Those I Love

hynrei ki sam ia ka sha ki seng kiba trei ki kam babha ban kyntiew ia ka longbriew manbriew.

RISHOT : Phi mut ban ong, mei, ba ki kamai shitom ban sam ia kiwei ?

KMIE U RISHOT : Hooid, Rishot, dei tang uta uba nang ban pyrkhat ia kiwei uba lum spah ym tang ha kane ka pyrthei hynrei uba kynshew ia ka spah bymjukut ha kawei pat ka pyrthei. Phi kynmaw khun ia uta u riewspah ha ka ktien U Blei uba la lum spah haduh ba ki thiar jong u ki la shlei hynrei u bym salia ia ki para briew bad haba u iap ki jongno kito ki jingdon jong u baroh ? Dei U kynrad Uba ai ha ngi kiba iohpdiang ia ki jingai babha baroh na U ban nang ban ai pat sha kiwei kiba donkam ia ka jingiarap nangi.

RISHOT : Te shaphang ka burom pat, mei, phi ong ban nym iabeh eh ia ka ha kane ka pyrthei. Lada kumta te, hato ngin iasangeh noh ia ka jingialeh ban kiew sha ki kyrdan bad ki nam kumba ong i babu Soso Tham ? Hato ngin nym iashong skul shuh, ne iabeh ia ki kyrdan heh ? Mano ban pyniaid ia ka synshar, ka khadar, ka ioh ka kot bad ia ka jingiaid beit iaid ryntih ha kane ka pyrthei ?

KMIE U RISHOT : Nga la ong iaphi, Rishot, ba ka nam bad ka burom kan nym long kaba dondor ne kordor lada ka jinglong u briew kam iadei bad kata ka nam ka burom ba u phong. Nga mut ban ong, lada u briew u la ioh ia ka nam ka kyrdan hynrei u pun ia ka jinglong basniew, bapihuin, baklop, basarong, baniangriang, ba dap tang ka jingisih ia kiwei, ba leh tang ia ka bit shimet, shiing ne shi kur shi jaid, kata ka nam ka burom ne ka

kyrdan ba u don ka long lehnohei. Da lei lei kum uta u briew un nym lah ban leh ei ei kaba bha ha kane ka pyrthei.

RISHOT : Kine ki ktien bakordor bad ki jinghikai jong phi, mei, ngan deng shilynter ka jingim jong nga. Nga ju pyrkhat ba nga la kham tip shibun namar nga la ioh ka jingshongskul kaba biang, hynrei pleng nga dang dei ban shah hikai shibun ha ka pyntha ka jingim.

KMIE U RISHOT : Kine, Rishot, ki long tang khyndiat ki jingai jingmut bad ki symboh pyrkhat kiba lah ban iaiap iaphi shuwa ba phin king ia ka lieng ka jingim jong phi sha ka duriaw bah ka pyrthei baiar ha kaba phin iakynduh shibun ki jingeh bad ki eriong. Bat skhem ia ki bad long u briew uba don ka jingkut jingmut kaba skhem.

Ka Bynta Basaw

Ha madan Smit ha kaba u Paitbah na ki thaiñ hima Nongkrem bad na sor ki ia shong dih sha bamja kyrhai katba ka jingshad ha phyllaw Ingsad ka dang iaid bha.

(*Ka jingiakren kai ha ka sem die-ja-die sha*)

U NONG-SOR : Ka shad Nongkrem mynta te kam da i shongkhia shuh phi, mo ? Khamtam ki Khasi ki la nang stad-nang kiew ha ki kyrdan, la ia klet lut ia ka rukom Khasi bad ym ianang shuh ka shat-ka kheiñ, ka kñia ka khriam.

U NONG-KREM : Phi kren kumno kumta bah ? Phi dei u Khasi ?

U NONG-SOR : Hooid keiñ me ? Me mut nga dei u ei neit ?

U NONG-KREM : Em, nga shu khei ong keiñ, bah, jait ba phi ong ba ngi ki Khasi ngim nang shuh ka shat-ka kheiñ, ka kñia ka khriam.

U NONG-SOR : Te kam dei kumta me ? Nga i mem ju ia leit shuh sha hospital me bad ba mem ia shim dawai shuh ? Lada me dang ia nang ia ka shat ka kheiñ, ka kñia-ka khriam, mon ia wad doktor ne dawai phareng ban lei ?

U NONG-KREM : Phin shu kynthih jakoid shaduh shata, te bah, ym sngew nang iabatai shuh phi. Nga nang mut, phi ba iashong skul te phin nang kham ia pynbha bad pynkhie khlieh biang ia ka niam-ka rukom u barim-u bajah keiñ. Hynrei imat phi ia theh umpjiah pynban te, long hei ?

U NONG-SOR : Me tharai ngi iawan shane ban wan ialeh niam bad me ? Me la bakla ; ngi wan shane ban ia iaid kai pyngad.

U NONG-KREM : Kaba dei kaba ong maphi, bah. Nga iohi ha lympung phyllaw ingsad bun da u mynder. Imat u mynder u wan khnang shanei ban tip ia kane ka rukom shad niam, ym da dei eh ban shu wan bam lyer pyngad kum maphei ? Nangta ynda u la lum la lang, u buh ia ki ha ki jingthoh. Ki pateng jong ngi la shai la shisngi kin sa shu iatip ia kine ki rukom im rukom shad bad lehniam sa na ki kot ba thoh u mynder, ne phi ong kumno ?

U NONG-SOR : Balei me ong kumta ? Me tip aiu mame shaphang kane ka shad kumno ?

(*Kem ktien ka paralok Ka Iba*)

KA PARA-LOK KA IBA : Em phi bah Nongkrem, toi, ngi te ngi da iawan khnang ban peit ia ka shad bad ban tip kham bniah ruh ia ki rukom shad ba-

pher-bapher bad ki rukom lehniam ki Syiem nalor ba ngi ia pule na ki kot ia kane ka shad niam.

U NONG-KREM : Lada phi ia kwah ban tip ia kane ka shad niam kaba ki ong ka Pomblang Nongkrem te, ngan iathuh keiñ khyndit, katba nga tip ei.

PARALOK KA IBA : Iathuh iathuh seh bah.

U NONG-KREM : Phi tip balei ki khot ka shad Nongkrem? Don kiba ong bakla ka shad Smit ba shad hangne ha madan Smit.

PARALOK KA IBA : Hooid keiñ Bah, balei mo?

U NONG-KREM : Ha ka por ba la dei ban pynpait noh ia ka hima Shillong—kawei na ki ka la kylla noh ka hima Mylliem bad kawei pat ka hima Nongkrem Ki syiem longsyiem jong ka hima Nongkrem ki dei kiba hiar pateng na ka khun nyngkong jong ka Pah Syntiew bad kumta ki dei ma ki kiba donhok ban pynneh pynsah ia ka Pomblang Syiem bad ka shad ka kmen ka Hima Shillong Ym lah shuh ban tip naduh mynno la sdang ia ka; lait tang ba la seng ia ka ryngkat ka it ka hima. Kumta lah ban ong ba ka la long ka jingshad kaba la rim bha.

PARALOK KA IBA : Kumba ong ine i bah ba iawan lang na sor, hato kane ka jingshad ka hima Nongkrem ka dei ka shad niam?

U NONGKREM : Em phi, ka shad niam te ka dei tang ka bynta ki Syiem keiñ—la ka long ka mastieh ne ka nohkjat.

PARALOK KA IBA : Te ka shad ki Bakhraw pat ?

U NONGKREM : Ka shad tyngkoh ki Bakhraw pat te ka iasoh bad ka synshar-ka khadar keiñ. Dei ha kane ka shad ba ki Bakhraw ki lum ki lang ia u khun u hajar ha la ki raij-ki raij bad ki bujai blang.

PARALOK KA IBA : Phi ong ka bujai blang ; te kaei bah kata ka bujai blang ?

U NONGKREM : Phi i kong, kane ka long ka jingiadei ka synshar-ka khadar bad kane ka 'lat. Dei ha kane ka jingshad shisien shisnem ba ki Bakhraw ki ioh ban lum ban lang ia la ki khun ki hajar ha la ka jong ka jong ka raij, ka shnong, ki sordar bad ki nongsynshar baroh. Ia kane la pynpaw lyngba ka 'BUJAI BLANG' ha kaba ki Duhalia ki khot kyrteng ia ki raij ki shnat baroh kiba donhok ha ka synshar ka khadar ba kin wan ba kin ai ia u blang u tyllai bad ban iathuh ia ka khia ka shon, ka bha ka sniew, ha la ka jong ka jong ka jaka, khnang ba u Syiem bad ka Dorbar kin tip ban pynjem pynbeit ia ka eh ka thaiñ baroh hadien ka Pomblang. Nangta shuh-shuh, ia ka jingbeit jingryntih bad ka ioh ka kot jong ka Hima lah ban sngewthuh ha ka jingpoi u blang u tyllai sha ka Bujai ha ka miet Iewduh.

PARALOK KA IBA : Ani ! kaba eh phi ban sngewthuh.

U NONG-KREM : Lada phim da iawan hi baroh san sngi te phin nym ia lah keiñ ban pei. Kaba'eh ia nga u 'riewbieit ban pynshai wat la nga tip halade. Nga shu pyni tang ia kane ba ha ka Pomblang Nongkrem ka jinglehniam ba kongsan tam ka long ka jingbuh ia kiei-kiei baroh ha U Trai Nongbuh Nongthaw. Ki duwai ki kyrpad ia U ba Un kyrkhu kyrdoh, Un aibuit aibor, Un da bad Un ri khnang ba ka hima sima kan kiew rasong ha ka tipbriew tipblei, ka burom-ka surom na kawei ka por sha kawei pat. Ka pay ruh ba ia ka duwai ka phirat bad ka nguh ka dem ka leit lyngba U Thawlang ka Iawbei bad u Suidnia longsyiem bad kum-juh ruh lyngba kiwei-kiwei ki Phan ki Kyrpad ba kine kin iasaid iathew lem ha khmat U Blei Nongbuh Nongthaw na ka bynta u khun bynriew. Katkum ka jing-ngeit u Khasi, U Blei U long U Trai jong ki jingpynlong baroh, bad da ka jingkyr-khu jong U, ki Syiem longsyiem, ki Bakhraw Batri bad u khun u hajar kin shem ia ki jingbha baroh, ka lynti ka dwar jong ka hima kan kylluid, ka bishar ka pynshong ka iaid beit khlem sahteng, bad ka spah ka hajar ka nang roi nang par na ka por sha ka por.

KA PARA-LOK KA IBA : Phi ong san sngi ; ka Pomblang Syiem bad Shad Nongkrem ka neh haduh sansngi, seh ?

U NONG-KREM : Hooid keiñ, san sngi, ka sngi nyngkong, kata ha ka sngi Pamtiah ki pynlong ia ka jingainguh ia U Blei Shillong bad Uba long U kpa jong Ka Pah Syntiew bad Uba kylla long, namarkata, U Thawlang jong ki Syiem Shillong ; ia ka Blei long Syiem kaba long ka kmie banyngkong tam jong ki Syiem Shillong, bad ia U Suidnia Long-

syiem uba long u kñi bai angbah tam jong ki jait Syiem Shillong bad uba long, namaikata, u Suidnia jong ka Hima Nongkrem. Ha ka sngi khatduh, kata ha ka Pynsing ki Duhalia ki suit ki shor bad ai kyndang ia ki Bakhraw baroh bad ki pynlong ka doibar sla ban nguh ban dem, ban duwai phirat ia U Blei U Trai kynrad na ka bynta ki jingbha jong U baroh ia u khun bynriew bad kut ha ka Shad tyngkoh.

KA PARALOK KA IBA : Te mynta ka sngi ka dei kaba saw, keiñ, ym dei bah ?

U NONGKREM : Mynta te ka dei ka Lyngka keiñ kaba long ka sngi jong ka shad ka kmen. Tang shu dep ka nohkjat ki khun samla kynthei na ïng syiem, ki Duhalia ki ia leit sha ka rynsan ba la shna khnang na ka bynta jong ki. Hangta ki tem ia ka ksing shad kynthei. Ha ka Lympung ki ieng ki nongshad kynthei bad shynrang bad sawdong jong ki, ki ker ki nongpeit kai kiba wan kylleng sawdong ka hima ban iasnoh kti lang bad kane ka shad ka kmen. Ki jingtied jong ki ksing bad ki jingkynud jong ki tangmuri ki pynkhih ia ki nongshad kynthei ba kin pyni ia la ka jong ka jingtbit ha ka shad, Ki khmat jong ki, kine shu jyllieb bad ki kjat pat ki kyrsih halor u shyiap bad ki pynnoh pynjem la ki jong ki kjat khlem khih ka met ha ki padiah jong ka ksing bad ki kyroh jong ka tangmuri. Ki nongshad shynrang pat ki mastieh da kaba shad stet ia la ki kjat bad pawang ia la ka met ryngkat bad ka jingkaweh thuia. Katba ka ksing ka nang bang, katta ki kjat jong ki ki nang pawang, katba ki Duhalia ki nang shongshit, ki ruh ki nang pyni ia la ka jingtbit.

KA PARALOK KA IBA : Khublei shibun bah Nangkrem. Kita ki jingbatai jongphi khyndiat ki la long ki jingmyntoi iangi ba ia wan shane. (*Ia ka nongdiesha*) Theh, theh noh da kato ka sha phi ia i Bah Nongkrem de bad ai uto u pukhleiñ de yn iabain.

U NONGKREM : Phi i, hep, ka shad Nongkrem ka long kawei na ki bynta kaba khraw tam kaba ngi dang lah ban pynpaw pyrthei ia ka rukom im u Khasi. U Syiem ka Hima Khyrim haduh kine ki sngi u dang bat ia ka hok ban pynneh pynsah ia kata kaba buh da u Longshuwa u manshuwa. Ha kane ka shad ki don ki khatar skit bad arphewhynñiew sur jong ki ksing bad ia kine la ri la sumar da ka Ïngsad ka hima Khyrim. Lada kane ka shad kan leit noh bad lada ka Ïngsad kan duh noh, ki khatar skit bad ki arphewhynñiew sur ruh kin leit ryngkat bad ka jingduh jong ka jaidbynriew te kan long kaba ym lah kheiñ shuh ia ka dor.

(*Ka Iba ka iohi liak ia U Rishot ba u iaid marwei bad ba u phai shane shatai. Ka mih na dukan die sha bad ka bud ia u na pajih, Ka pyrta*.

IBA : Rishot Rishot

RISHOT : Mano kumta ? (*U Sangeh*) .... Iba !

IBA : **Phi iuh tdong bseiñ, ne ? Ngam shym khmih lynti ban iohi iaphi shane, imat phi la shem lad shawei ne ? Bad kaei phi ia wan ? Phi iakut bad nga ban iawan ryngkat shane, hynrei mynta pat. . . ani ka jingnud ! Nga la kyn iang sa ka syngkai bad la sator sa ki khohsiew bad mih sa ki thied khohwah**

ba ap iaphi ha lad Malki ; ki khmat la kum ban sei shabar ba pynshat shane shatai ia ki, phi pat, sor phi poi shane, tip bad no ?

RISHOT : Iba . . . Iba, map ianga, namar . . .

IBA : Namar aiu ? . . . Phi la pynlong ia nga kum ka 'thei aplad, nga shu saw kyrang kat kiba kylli. Ban nym iakynduh sa ia kitai ki paralok lei lei te . .

RISHOT : Da ap shuwa seh ngan da kren sa manga....

IBA : Phin kren aiu, maphi ? Kein noh, Rishot, nga tieng ia ki ktien thiang jongphi ba phi shait kren barobor, ki ban theh ha ka ruh ruh ym jaw . . . Wow ! balei kumne, Rishot, phi i thangiong bad i jliw jliw ki khmat bad i bun jingmut jingpyrkhat bha ? Imat phim shym iakynduh mo ia iba phi iakut ? Khie leit wad ioh i jah ne rong noh sa mano mano. I Puriblei aiu phi ioh, Rishot ?

RISHOT : Iba, nga sngewsih shibun ba nga la iehnoh iaphi. Nga wan shane marwei. Ngam shym wan badno badno kumba tharai maphi. Iba, ka pyrthei ianga ka dum sat te phi, kat shaba nga phai. Ngam tip ngan poi shano ?

IBA : Balei - balei ka pyrthei kan dum iaphi lymda phi hi phi la pyndum lut ia ki jingiakren jongngi baroh shi katta. Phi tharai kin shu long ki ktien kai, Rishot ?

RISHOT : Em, ngam mut kumta, Iba. Toi, nga ruh nga bat ia la ka juban bad nga da puson ia kiei-kiei kiba ngi la iakhlei.

IBA : Balei, Rishot, phi tharai nga ngam bat ia la ka juban ? Phi tharai ngan bthat seh ia u

kynjri jingieit uba ngi la iai bteng na ka por sha ka por ?

RISHOT : Tip seh, ki rukom kren dait jongphi....

IBA : Map ianga, Rishot, lada nga kren bym dei, hynrei nga ong iaphi ba nga hi te ngan ym iehnoh iaphi da lei-lei ruh, lait sa tang ba phi hi phi mon ia kata. Ne tip ba phi la ioh ia ka kam officer, u officer ka Bank phin iehnoh ianga bad wad da iwei pat iba kham bang kham thiang.

RISHOT : Phi ong ba nga la ioh kam officer ha Bank bad ngan iehnoh iaphi, em Iba, wat la nga ioh ka kam kaba heh katno katno bad nga ioh spah katno katno Iba, nga ngeit ba ka spah pyrthei kam lah ban iapeiñ bad ka jingieit ba shisa kum ka jingieit jongnga iaphi bad lehse ka jingieit jongphi ianga.

IBA : Te balei, Rishot, phi pynap ianga bad phi iehnoh ianga ha shiteng lynti ?

RISHOT : To, Iba, jaid ba phi kwah ban tip ngan iathuh noh ia ka jingshisha.

IBA : Iathuh keiñ, nga ruh nga kwah eh ban tip.

RISHOT : Phi tip Iba, ki don bun ki jingpynwit kiba khang ianga ban wan shane, hynrei ngam dei ban pep lada long kumno-kumno ruh ban poi sha kane ka shad Nongkrem. Ka daw ka long namar kane ka sngi ka don ka jingiasoh bad ki jingjia kiba iadei bad ka ing jong ngi. I mei ruh, Iba, im ju pep ban wan shane man u snem, tangba namar ba im shait bha, im lah ban wan ha kane ka sngi.

IBA : Kiei kita ki jingjia, Rishot, kiba phi ong kiba la jia ha kane kajuh ka sngi ?

RISHOT : Iba, ha kane ka sngi, arphewsan snem mynta la kha ianga.

IBA : Rishot, mynta ka sngi la kha iaphi ? Te phim ju iathuh du ia nga. Phi tieng ioh phi hap ai sha, ne ? Phi la khapnap sat. Toi, phi la dei ban khawai arban, ymdei ? Ka sngi kha bad ka kam thymmai ha Bank.

RISHOT : Phi i, Iba, ha kane ka sngi ka la jia ruh kawei pat ka jingjia kaba sngewsih kthang. Ngam ju iathuh hano-hano ruh ia kane ka jingjia kaba i mei i iathuh ianga.

IBA : Kaei pat kata ka jingjia, Rishot ? Nga ruh nga ngeit te Rishot ba ha kane ka pyrthei, ki jingsngewsih ki ju iawan ryngkat-ryngkat bad ki jingsngewbha. Phi ngeit ia kata, Rishot ?

RISHOT : Ha ka por ba kha ia nga, ngi iashong ha shnong la jong, ha Mawlai. I pa iba pli i long tang u misteri shna ing hynrei wat la i long tang u nongbylla ruh, i mei i ju iathuh ba ym don u briew uba kham hok, kham bha bad uba tieng burom ia U Blei ban ia I. I long ruh u briew uba im sngi ban kamai ia ka hok ha kane ka pyrthei. Ka jingthmu ka jongi ka long tang ban leh bha ia ki para briew, ban pyndap-pynbiang ia la ka ing-ka sem, bad ban tyngkai na ka bynta ka lashai-lashisngi ka jong ki khun ki kti. Dei kane ka jingthmu kaba la dkhat noh jynduh ia ka jingim jongi.

IBA : Ngam sngewthuh, Rishot, phi mut aiu ?

RISHOT : Nga mut ban ong ba i la trei shitom palat ban pynbiang ia la ka ïng-ka sem, i da shah ia u slap, ia ka lyer haduh ba in da ioh pang jur. Im ju ioh ban phah sumar thikna ialade namar phi tip hi, i baibylla, katno ch in ioh ? Shu biang tang ban pyndap ia ka kpoh keiñ. Te haba duk bad rit i jing-ioh, mano ban ai jingiarap ? Suki suki kane ka jingpang ka la nang ban haduh ba in da thiah khop da ki bnai.

IBA : Te balei im don seh ki bahaïng-hasem ki ban ia kyrshan bai dawai-dashin ne bai siew-bai tda shipor-arpor ?

RISHOT : Tip seh, tang ba ha kata ka por, ha kane ka sngi, haba la kha ia nga, i mei i shitom jur bha haduh ba im tip briew shuh. U doktor uba la wan peit ia i u la ong ba donkam ban rah ia i bak bak sha hospital. I pa baieit im don kawei ruh ka pisa ha ka pla.

IBA : I bapli.........

RISHOT : Hapdeng ka jingshitom i la leit ban wad jingiarap na uwei u contractor uba ju aì kam ia i bad uba shong hajan ïng jongngi. La iathuh ia i ba une u contractor u wan khmih kai shad Nongkrem shane sha Smit. I pa bapli i la long kum uba lamwir. Im nang pyrkhat shuh da kumwei namar ba im don ki briew kiba i ithuh kiba lah ban ai jingiarap. Khlem don kawei ruh ka pisa ha ka pla, i la pyrkhat kumno in leit rah ia i mei sha hospital.

IBA : Ka dei keiñ ! Kumno mo yn leit sha hospital ? Lehse kin pan advance ne phah thied kane katai. Wei la leit hospital te la dei hi

keiñ ban pynkhreh bad pynrah iae itai, nga mut ka jingdon kam jongi hi ruh, mo !

RISHOT : Hapdeng ka jingtlot, i la pyneh jubor ia-lade ban wan wad ia uta u contractor shaduh shane, khnang ba i mei in ioh jingiarap. Ngam lah ban mutdur kumno i poi shane, katno lehse i la ialeh jubor ban kiew ia u thie u thiep Laitkor. I la iakynduh ia uta u contractor bad i la kyrpad ia u ba un sngewbha ba un nang ai pisa, hynrei iba pli im shim ioh. I la shah tim shah tla pynban ha u, ha ban da biang da ki ktien kiba eh kiba khor kiba la ngam shaduh ki khleiñ shyieng jong i bad haba la ban jubor sa ka jingkthang ka mynsiem, ka jingshitom jur jong i mei bad kane ka kutlad, phi tharai i dang *lah hi* ban shah. Ka don keiñ, Iba, ka jingkut ia kiei-kiei baroh bad i pa baieit i la khlad noh ha kata ka sngi........ i pa baieit (*U iam*).........

IBA : Rishot baieit, nga tip haduh katno kane ka jingjia ka ktah iaphi hynrei ka sah sa tang ka jingkynmaw bad ki ummat kthang. Ngan pyntngen kumno iaphi ? Nga ruh nga dap ka mynsiem. U ban da shoh sa ka ngoh uta u contractor. Kum ia u, la dei ban shu tangon da u synrei-u lymban haduh ba un da jem hi jai. (*Ka sangeh shipor*) Koit, koit Rishot ....te i mei jong phi pat, kumno ? Hato ka jingkhlad noh i pa jong phi da ka jingeh dohnud utei u contractor uba sarong bad uba riewspah kam la ktah jur ia i hapdeng kata ka jing-shitom ?

RISHOT : Dei tang ka jingisynei U Kynrad najrong keiñ, Iba, kaba la ai bor ia i. U Blei Nongbuh Nongthaw U bym ju iehnoh ia ngi, U la don ryngkat bad i. La leit buh

ia i sha hospital da ki paramarjan kiba ia sngewlem haba i pa i la shu jah kynsan, bad i mei bapli im donlad shuh da kumwei.

IBA : Te, i mei jongphi pat kumno i ioh jingtip ba i pa jongphi im don shuh ?

RISHOT : Em, ym shim iathuh ei ei ia i. La wan rah ia i pa sha ng bad la pyndep ia kaba sah jongi da ka shnong, katba i mei i dang don hapdeng ka jingbym tip briew ha hospital. Ynda i la khlaiñ, i sa tip I long ka briew kaba shaniah ha U Trai Kynrad bad ha ki jingpyniaid bastad jong U. La pyntngen ia i da i khyllung iba la wan mih pli ha ka jaka jongi .... kata manga keiñ, Iba ....

IBA : Sngewphylla mo ia ki jingpyniaid bastad U Kynrad.

RISHOT : Hooid keiñ, Iba, haba ngi shaniah ha U. Kumta i mei ruh i la iohboi bad khlaiñ suki-suki. I la trei shitom kat kaba ioh ka kam. I la leit trei sngi sha ïng ki briew kat kiba khot ia i bad haba dei i leit shoh maw bad die dieng die rnga bad haba nga la dap ar ne lai snem, i sa wan shane sha sor ban trei kam rit kam ria. Hadien, da ka jingkunai shitom, i la lah ban seng ia i dukan die rnga, bad da ka jingmih na ine i dukan, i la lah ban kyrshan ianga haduh ba ngan da long kumne bad pass ia ka B. Com. mynta. Nga ruh nga la hap ban iatrei shitom kaba ryngkat bad ka leit pule myntiet.

IBA : Rishot, ka dohnud jong nga ka sngew kumba kan bthei chah pat ia u ia kine kiei-kiei. Ngan sngew lah pynkhie baru briew, kum u ... contractor, u ... dohnud haduh katta bad uei ai jingiarap ia u para mynsiem, khamtam ia i pa jongphi, haba u lah eh

ban leh ia kata. Ka la long hi kumba pyniap ma u ia i. Ani wow ! Ka dohnud briew te, mo ! Khamtam ka dohnud u riewspah, uba tip tang ia ka am hynrei uba eh ka ai

RISHOT : Dei na kane ka daw keiñ, Iba, ba ngim ju pep man la ka snem ban wan shane sha Smit; ym ban wan peit ia ka shad ka sngewbha hynrei ban kynmaw burom ia i pa bad ruh ia ka sngi kha jongnga.

IBA : Hynrei, Rishot, phi la dei keiñ, la kumno -kumno ban iathuh ia nga. Katta snem ba ngi la ialang, phim ju ong ei-ei. Ne tip phim pat da shaniah eh ia nga.

RISHOT : Em, ym dei kumta *(U sangeh)* Oh, sa kawei pat ka jingjia kaba kham kthang ka la jia hynnin toi ngam kwah ban iathuh.

IBA : Kaei pat kata, Rishot ? Iathuh seh. Hato don ei-ei na ka liang jongnga kaba la pynkthang iaphi ?

RISHOT : Iba, ym dei ei-ei ia phi hynrei ia i pa jongphi, keiñ.

IBA : I Pa ! Kaei, Rishot ? I ong ei-ei ia phi, seh !

RISHOT : Iba, hynnin hadien ba ngi la iakhlad nangto na jan ïng jongphi, nga la leit sha Iewduh da ka ka jingkmen haba nga pyrkhat ia ki kyntien bathiang jongphi, khamtam ba phi pynpaw ia ka jingmut jongphi ban ieit ia-nga, u khun duk u khun rangli. Ha lynti nga iakynduh ia i pa jongphi bad i khot ia nga. Nga ruh

nga la leit hajan jongi. Nga la pyrkhat lypa ba yn sa tied u pyrthat.

IBA : I ong kumno, Rishot ?

RISHOT : Ew, i kpa jongphi te iba eh bha phi !

IBA : Iathuh seh, i ong kumno ?

RISHOT : Yn leh aiu phi ynda iathuh ; u kpa te barabor u pyrkhat ia ka jingbha ki khun keiñ. La i kren kumno-kumno rnh, nga la pyrkhat bha, i kren na ka bynta ka jingbha jongphi.

IBA : To, ynnai iathuh hi ! Sa iathuh ba kiba phi mon ban iathuh. Yn leh aiu ba phin iathuh ia nga namar phim pat shaniah ia nga haduh mynta, ym dei ?

RISHOT : Ngam kwah ban pynsngew ha phi ia kaei kaba i kpa jongphi i kren ia nga, ioh phi sngewsih (*U shim ia ka kti ka Iba*). Nga ong iaphi, ngam shym bat ia ka jingkren jong i ia nga namar i kren na ka bynta ka jingbha jongphi.

IBA : Nga la tip hi, tharai i la mai bad tim ia phi namar i pa i long u briew uba domriang bad im ju kheiñ iano-iano, khamtam ia kiba pynthut ia i. Baroh ha ïng ngi pynrit mynsiem haba i don ma i hajan. Balei, Rishot, phim iathuh ? Phi tip ngan nym iohthiah-ioh dem lada phim iathuh.

RISHOT : Em, i kylli la nga ithuh ne em ia phi !

IBA : Phi ong kumno ?

RISHOT : Ngan len lei ko ia kata! Nga ong nga ithuh ia phi. Kynsan-kynsan, kumba khie u kyllang, i kynteit bad i tim ia nga haduh ba nga shu long kum i khnai ba pynshad ka miaw.

IBA : Nga la tip keiñ ba in mai ia phi, hynrei kumno i nud mo hakhmat ki briew, khamtam ha iew.

RISHOT : Em, ym dei eh ha iew phi, Iba, hynrei i kren ia nga haba kham pajih bad ba ym don ba iohsngew.

IBA : Nangta i ong kumno pat, Rishot ?

RISHOT : I ong ba im sngewtynnad ba nga ithuh ia phi bad ba i tip ruh ba nga iaiaid iaieng bad phi—bad ba ki briew ki ju lap ia ngi arngut, wat sha ki jaka kiba kham kyndong ruh. Nga la suhjer lypa ia kane ka jingkren siat jongi. Kynsan-kynsan, kum u pyrthat rkhiang, i byrthen ia nga bad i kynnoh ia nga ba nga dei u khynnah iengladd, u khynnah uba khlem kam khlem jam bad u poi-ei.

IBA : (*Ka bitar*) Kumno i nud mo ban kynnoh kumne ? Ne tip ba la tyllep eh ka jingsngewsarong ialade. Phi la dei ban pynphai ktien ia i, balei phin shu shah ba in kren kat ba i mon ? Im dei u kpa jongphi.

RISHOT : Phi i, Iba, nga burom barobor ia kiba kham halor bad ia ki 'riew rangbah. Kane kaba i mei i ju kikai ia nga, ba ngam bit ban iapynphai ktien ia ki. Hynrei, ynda i la ktah 'mationg da kaba kynnoh ia i mei bad ia ka ïng, ngam lah shah shuh.

IBA : I ong kumno, Rishot ?

RISHOT : I ong ba ka kmie jong nga ka long tang ka nongdie diengiap bad nongdie rnga bad ka briew kaba poh bad ba ka ïng jongngi baroh ka long kaba poh. I ong ba nga long u khun khlem kpa.

IBA : Wow ! kumno mo, i la khlem raiñ sat !

RISHOT : Ngam banse, Iba, nga la pynphai ktien da kaba ong ia i ba im bit ban tuklar ia ka ïng jongnga ; la ngi duk ne rangli kata kam dei ka kam jongi. Nga la ong ruh ba ngam dei uba poh bad ngam pat ju pan jingiarap ei ei na i. Nga la bitar lep bad nga ong ia i ba im bit ban wanrah ia ka kyrteng ka kmie jongnga. Nga ong ia i, phi ki 'riew donburom bad 'riewspah, phi lah ban kren katba phi mon ia nga uba rit ba toi hynrei phim bit ban kren ia ka kmie jongnga ne ia ka ïng jongnga, namar ka kmie jongnga kam shym phah ianga ban iaiaid bad ka khun jongphi.

IBA : Lah kumta ; phi la kren hadoh sbak. Hynrei, Rishot, balei mo ba i pa in kren beiñ ia phi haduh katta ? (*Ka iam*) Rishot ! Rishot baieit, nga sngewlem ia phi hynrei nga ngam ju sngew kumta ia phi ne ia i mei jongphi ne ia ka ïng jongphi. Sngewbha map ia i pa na ka bynta jongnga, Rishot.

RISHOT : Iba, kaba pynmong eh ia nga ka long ba i kynnoh ba nga thmu ban pynbieit ia phi, khnang ba ngan ioh ia ka spah jong phi baroh. Wat la nga ong ba ngam don kum kata ka jingmut ruh ïm sngap satia hynrei i iai ban ba nga don kita ki jingmut sniew.

IBA : Kumno mo i nud ban ong kumta ; Imat ka dei phi Rishot ba la tyllep eh ia i da ka jingsarong bad i sngew ba tang ma i hi ha kane ka pyrthei (*Ka iam*) ... Rishot ! nga ieit hok iaphi ... .. . bad nga ieit iaphi kumne kumba phi long ...... ngam kwah spah, ngam kwah hajar... .. .

RISHOT : Iba, nga ruh nga ngeit ia kata, hynrei i pa jongphi i la byrthen ia nga ba ngam dei shuh ban iaiaid iaieng bad phi bad i ong lada i lap ne iohsngew na ki briew ba nga iaiaid bad phi, i la byrthen ban leh tyngeh ia nga. Te, Iba, nga u khun duk-khun rangli te nga la tieng ioh i lah ban pynteh pynban ianga, bad lada i leh kumta, haugno i mei in pynshet ia la ka jingim bad da ei in tap ialade, ban lait na kat kata ka khlem raiñ?

IBA : Hooid, ka dei, Rishot, ngam tharai ba i pa i nud ban leh haduh katta. Nangta lada i leh ia kata, kam la ktah pat ia ka burom jongi ruh?

RISHOT : Kata keiñ, Iba, nga tip ba lada in leh kumta in pynshitom ia phi bad set patok iaphi ha ïng ba phin nym ioh leit shuh shano-shano !

IBA : Rishot ! Rishot baieit, wat pynsngew eh seh ia kata lada phi ieit shisha ianga (*Ka iam*) Ngam sngew ei-ei, lada ki bahalng jongnga kin pynshitom ianga na mar jongphi, hynrei nga ruh nga tieng ioh ki pynduhlad syndon ia nga ban iakynduh iaphi, Rishot ! Ngam tip, ngan leh kumno ?

RISHOT : Te, na kata ka daw keiñ Iba, ngam shym nud ban wan ia kynduh iaphi hynne kum-

ba la iakut. Nga tieng ioh i pa jongphi in pynshitom iaphi lada i iohi iaphi bad nga, lane in tian bishar ia nga da kumne kumtai, te kumno kan jia ia nga bad ia I mei iba pli Phi i Iba, haba don ka spah bad ka burom kan ch aiu ia i ban pynshitom ia nga, nangta ban pynjynjar ia phi ruh lada phi iashah ia nga.

IBA : Hynrei balei ba ita i pa i leit kren kumta ia phi ? I la dei ban kren ha nga keiñ ... Nga ruh ngam dei ka khynnah, nga la san la rangbah, nga la nang la stad bad la ioh ka kamai - ka kajih. Im dei keiñ, kum ha kane ka juk bamynta, ban ong badno ngan iaiaid bad badno ngam bit ban iaiaid. Ngam la pyrkhat bha shuwa ban leh ia kata ?

RISHOT : Iba, phim dei pat keiñ ban ong kumta ? Ngi ki khun te ngi dei ban ngeit ia ki jingpyni ki kmie ki kpa. Kiba pli ki lut sngi lut por na ka bynta ka jingbit jingbha ki khun, ym dei ? Lehse, i pa jongphi i don jingmut ban pynshong kurim iaphi bad uno uno u khun binong u khun bishon. Ka dei keiñ, Iba, nga ruh nga sngew ba ngam iadei kyrdan bad phi, nga long u khun duk-u khun ka riew kynthei.

IBA : Em, Rishot, naduh ka sngi ba ngi iakynduh, ngam ju don kata ka jingsngew. Nga la pynpaw ia la ka jingieit ha phi bad, phi tip hi, ka jingieit ka matlah ia kiei-kiei baroh. Ngam ngeit hi ruh, Rishot. Da kum kine ki jingpynwit kin dkhat noh ia ka jingieit jongphi ianga. Tang namar ba phi wan na ka ing kaba duk, kam mut ba phi long u briew uba sniew, u bym bit ban ialang iaieit bad nga. Kata ka bym lah long. Phi iohi Rishot, i pa i pyrkhat eh tang

......Dei ka kam ki 'rangsamla kiba don ka jingkutjingmut baskhem ban da ia ka ijot ka kynthei khynnah bad ia ka ijot ka ri......

......Bat skhem ia ki bad long u briew uba don ka jingkutjingmut kaba skhem......

ar tylli kiei-kiei—ka spah bad ka burom. Im tip ia ka burom ym ju lah ban thied da ka spah. Im tip ruh ia uba riewspah ki briew ki burom tang na sla.

RISHOT : Tip seh, yn ong pat kumno ? Ki ktien i pa jongphi te la kum ba dung u 'nam saiang ia ka mynsiem u lapalang.

IBA : Klet noh phi, Rishot, ia kata baroh. Ieh, ngan sa ia kren pynbeit manga ia i pa bad kiei-kiei baroh kin sa iaid. Wat pyndiaw eh ialade

RISHOT : To, ngan shu shaniah ha phi, Iba, namar nga ruh kumba nga la mut, ngan ym iehnoh iaphi, lait sa tang ba phi klet maphi ianga.

IBA : Rishot, klet noh ia kita kiei-kiei baroh lada phi leit ia nga. Ale ngin ia leit dih sha noh hangtai ha dukan bad ngin sa ia leit peit sa ia ka shad mastieh namar kito ki paralok jongnga ruh kin sa tharai sniew bad kawei ruh, shu long khlem akor noh ba la shu iehnoh ia ki bapli.

Ka bynta Basan

Ha ing ka Iba, Ka kmie bad u kpa ka Iba ki iashong ha kamra pdeng, ki ia khuslai bad kulmar jingmut ia ka Iba ka bym poi ing, wat la jan dap phra baje mynmiet.

KPA KA IBA : (*U kren dom*) Phra baje ! Peit, phi iohi ? Kumno haba ki khun ki la stad, la san la rangbah bad la ieh la ka jong ka kamai, ka kynthei samla aiu la, katta por ruh kam pat poi ing ?

KMIE KA IBA : Phi la wan wad shano-shano ?

KPA KA IBA : Nga la shu wan sha ïng i khadduh ioh ka shu poi shatai bad sha ïng i hep Ri hynrei kam don. Nga la shu iaid shato shato hynrei ngam iohi.

KMIE KA IBA : Te, balei phim shu leit peit sha ïng ka Mon bad ka Shimti namar ka shait ialeit bad ki?

KPA KA IBA : Sha ïng jong ki ruh nga la wan keiñ. La sngew lehraiñ pynban phi ban shu leit wad khun la katta miet kat shaba don. Lashai la bna ba ka khun jengnga ka jah na ïng. Ka Shimti te ka ong ba ka iohi ia ka hynne mynsngi ha lad Malki.

KMIE KA IBA : Hynne ka shad Nongkrem te, ioh ka leit peitkai shad pynban badno badno, phim tharai?

KPA KA IBA : Wat lada ka leit peitkai shad ruh, ka la dei ban poi ïng la katta. Tangba ngam tharai, namar kam ju leit shano shano khlem da pan na nga. Tip, sa tang ioh ka la pan na phi.

KMIE KA IBA : Ban da ka la pan na nga te ngan shu pynshitom iaphi ban leit wad khun man ka thliew ïng? Phi la shu kren phi. Ne tip ba ngim iadon ha ïng, lehse don ki paralok kiba iatan ia ka!

KPA KA IBA : Em, namar nga la shu iohi ia ka jingaimon khun jongphi. Haba ngam don ha shnong, phi ailad ia ka ban shang shane bad shatai. Ki briew ki la sdang kren ba ka la ia iaid samla.

KMIE KA IBA : Phi leit lah shano ban set phatok ia ka briew! Phin tip kumno ka leit shano, kawan shano, ka ialeit bad uei ka iawan bad uei. Khamtam haba ka la leit trei mynta.

Toi, nga tip ba ka Iba kam long ka khynnah kaba iaidmon ne kaba shang kum kiwei ki parasamla. Ka shait da iathuh shano shano ba ka leit bad kam ju poi miet sha ing.

KPA KA IBA : Nga shu kum kynnoh iaphi keiñ namar phi kaba don ha ïng man ka sngi, phi lah ban bishar ia ka, Nga uba tang ka leit shane, ka leit shetai te ym lah bishar phi. Toi, haba ieit khun te ieit da ka lynti bad ym ban aimon than ioh poi sha ka jot. Don kiba ong, hana ba ka iaid bad u Rishot, uto u khun ka thie ka nongdie rnga ha arlad.

KMIE KA IBA : Ngam tharai phi. Uto u khynnah nga sngew u dang leit pule bad uba tip sngi bha.

KPA KA IBA : Phi ba tang ha ïng, phim tip. Haw thaw leitkai sha ïng ki paralok jongphi, phin sa ioh sngew ia ki khubor.

KMIE KA IBA : Phi leit sngap ! Ki briew baroh ki sngewtynnad tang ban ioh lorni bad ban pynjah burom. Khamtam, ia ka'ïng kaba donburom don kyrdan, ki da kwah eh ban thew kti.

KPA KA IBA : Hynnin ha iew nga la mai ia U Rishot bad byrngem ba um bit shuh ban iaiaid bad ka Iba. Ngam tharai ba u dang nud ban iaiaid bad ka. Ne tip, phi tharai un iathuh ha ka Iba bad kan iaphet pynban shano shano ? Em, ngam tharai ba ka Iba kan leh kumta

KMIE KA IBA : Nga ruh ngam ngeit ba ka Iba kan iaid lyndet iangi. Phi la iohi katno ba ka ieit ka burom iangi bad kam ju ai ktien wat shisien ruh lada phi pyni ia ka, ia kano

kano. Peit, phi la iohi hi uto u khun u Babu na Calcutta ? Nga la iohi ia ka jingailad bad jingpynjuh jongphi ia u. Ban da ka khynnah kaba runar kum ki khun ki briew, naduh mynno phi la duh khun.

KPA KA IBA : Balei phim'sngewbha seh ia u ba un wankai ha ïng ? Nga pat nga la itynnad sat ia ka akor ïng baheh jong u Ban nym kumta, te, phi tharai ngan shu pynjuh ia u ?

KMIE KA IBA : Phi leit lah tip shuh ! Nga te ngam ju shaniah ia u khyllah jait, ho ! Kum u miaw un iong bad spah bad briew. Lait sa tang u shynrang Khasi keiñ u bym ju kwah ia ka spah kiwei.

KPA KA IBA : Phi mut aiu, kmie ?

KMIE KA IBA : Phi iohi hi, kpa ka Iba, bun na ki samla kynthei na ki ïng baheh bad ki khun riewspah ki shong samla. Phi la ju pyrkhat, balei ? Namar u samla khasi hi u tieng ban ioh ia ka spah kiwei, u kwah ia i kamai la jong. Nangta, u pyrkhat lada u leit ha ka ïng 'riewspah, kin ibeiñ ia u bad pynlong ia u kum u shakri. Lait sa tang ba u da ieit hok shisha ia ka briew.

KPA KA IBA : Te, haba kumta te, kmie, ban ia kaba sah ka khun bad duh ïng noh te ym bha ban pynbuh ia ka khun bad uno uno ? Salei phi !

KMIE KA IBA : Phi ong ba phi itynnad ia uto u khun u babu, ym dei ? Phi da tip ba u don jingmut ia ka Iba ?

KPA KA IBA : Phi i kmie, ngam ju iathuh iaphi. U kpa jong u, u la phawer shisien ba u itynnad ia ka Iba ba ka long ka khynnah kaba tipsngi

bad u ong ba u tieng ioh u khun jong u, u sadi ia ka briew kaba um mon. Peit phim iohi, katno u la plie lad plie lynti ia nga ? Phin haram ia U ?

KMIE KA IBA : Ew, pleng! imat phi ruh phi la bieit spah palat phi ! Imat, katba nangioh nang kwah. Pleng, kane ka leit Calcutta man ka bnai— imat ban ia sop-sop bad u ia kine ki kam, ha lyndet ka jingtip jongnga, mo? *(Ka songeh)* Em, kpa, nga te la ka khun da lei-lei ngan nym mynjur. Shano yn ia 'aw bad u khyllah jait ? Sa tang ka kaw-kaw. Pleng, imat uto u khun ruh, u leh kum u bym tip ei-ei, u shu leh wan iarap kam iaphi bad kat ia kaba phi ong, u pynbiang; hapoh pat phim tip seh aiu u thmu? U khyllah jait te kpa - halor u wieh, hapoh u khwai, ho! Haba phi peit maphi te, phi i kum uba don-akor, nangta kumno u siang ia ki ktien bad u pynshohbiej iaphi laiphew jait, tipma, lehse, u don hi ki jingthmu kiba jngai.

KPA KA IBA : Ngam tharai phi, kmie, ngam iohi dak ei-ei kum kita.

KMIE KA IBA : Kata kein, kpa, ynda ia pyrkhat eh tang ia ka spah bad ka burom kane kaba hajan, kumno phin ioh por ban pyrkhat ia ka jingsaiñ dur ia ka ïng bad ka hadien-habud jong ka khun, khamtam tang kawei ka khun ngi don. Nga ngeit kum u rangbah bad u kpa jong ka ïng, phin da pyrkhat sani bha kpa; tang la bakla ka sdang te, la kut.

KPA KA IBA : Wow! peit ! Sa ban dap phra shiteng ! Ngin ialeh kumno? Ngam tip shuh. Wan rung kynsan ka Iba bad u Rishot u bud nadien.

IBA : Pa......mei...... imat phi la ia khuslai ym dei, ba la kham miet ?

KPA KA IBA : (*U kren mynthi*) Hu... phi ong lakham miet ? Dang shai teh (*u kren bitar*) Shano pha wan la katta ?

IBA : Ngi ia wan khmih kai shad sha Smit.

KPA KA IBA : Sha Smit ! Pha la iathuh ia ngi ? Pha la pan hukum na nga ne na ka kmie jongpha ?

KMIE KA IBA : Pha ong ngi iawan. Pha iawan badno ?

(*Wan rung u Rishot*)

RISHOT : I wan bad nga phi, bah, bad nga wan buh ia i haduh ïng. Nga sngewsih ba la miet namar ym ioh kali.

KPA KA IBA : (*u bitar lep*) Mame biang, mo ? Ngam kwah ban iohi ia ka khmat jongme. Nga la ong ne em ia me hynnin ba mem bit shuh ban iaiaid bad ka Iba, ne, me la kwah spah eh ; Me shu bud ia ka natdong natdong. Mem lehrain ! Balei, ka kmie jongme ka la thait ka die rnga bad ka la kwah ban ioh ka spah ka hajar jongnga lyngba jongme ? Ew ! ka khlieh khaïi aiu kaba nang ban pyrkhat kum ka kmie jong me. Mem tip, katno ba me la lah pynjah burom ia nga da kaba me iajah bad ka khun jongnga ? Lashai, ka shnong baroh kawei kan sa bna bad kin sa die ia ka burom jongnga bad jong ka khun baieit jongnga. Me te me la ioh ia kaba me kwah. Men mih shisyndon na kane ka ïng bad mem bit ban jan shuh bad ka. Mih kloi kloi ioh nga hap pynmih ia me da ka bor, khun ka poi ei.

RISHOT : Iba .....(*U mih artad*)

IBA : Pa, nga ieit bad burom iaphi kum u kpa, hynrei ngam lah shah ia ki ktien pynjah burom ki jongphi ia I Rishot bad ia i kmie jong i. La palat phi pa ((*ka sam artud*) Phi la beh ia i kumba beh ia u ksew bad i la hap phet namar phi, uba donbor, uba khraw ka spah, u baioh bakot, uba ialang lok tang bad ki heh ki haiñ suda, hynrei ngam iohi hangno ka shong kata ka burom bad ka bor jongphi ? Phi shu shaniah tang ha ka spah.

KMIE KA IBA : Iba, balei pha kren haduh katta katta ia la u kpa ? Pha sarong aiu, mapha ? Pha la san la iangbah hi, mo ? Ne ba pha la palat eh ka jingstad pham kheiñ briew shuh iangi ki kmie ki kpa !

IBA : Em mei, i pa i la ibeiñ palat ia i Rishot namar ba i dei i khun baduk, i bym don kpa shuh. I kmie iba pli i pyndap pynbiang bad pynshong skul ia i tang da i kamai 'riew kynthei jong i. Nga ialade nga la nang la stad katne namar nga don u kpa u balah baiai, uba dap ka spah ka phew.

KPA KA IBA : (*U bitar*)......Iba, phan sngap shisyndon. Pha la shoh jadu eh ia uto u 'riewkai uba wan na ka ing poh. Pham sngewlehraiñ ba ka kmie jong u ka dei tang ka nongdie rnga bad nongdie dieng ?

IBA : Hynrei hato kam long ka burom ba i kmie i Rishot iba shu die dieng die rnga i la lah ban pynnang pynstad bad buh skul ia i Rishot haduh ba in da pass B. Com bad i Rishot 'ruh, da ka jingtrei shitom bad ka jingminot, i la pass bad mynta in leit trei noh kum u officer ha ka Bank. Hato i

Rishot im wan na ka ïng badonburom wat la i duk? Balei Pa, phi kynnoh ba i kmie jong i, i kwah spah?

KPA KA IBA : Hu, donburom! (*U kren mynthi*).

IBA : I badonburom, keiñ. I kpa jong i, i la long tang u misteri bad i kmie jong i, i long i briew iba bha bad ba shida katba nga iohi. Phi tip balei ba ki iashitom bad kaei ka daw ka jingshem lanot jong ki? Baroh kane ka jia ia ki tang na ka jinglehbeiñ jong uwei u contractor ha ka por ba ki iasah ha Mawlai. Dei une u contractor uba eh dohnud uba la pyniap ia i kpa i Rishot da ki jingkren beiñ jong u ia i, haba i pan jingiaiap na u, ha ka sngi ba shitom eh i kmie i Rishot, ha ka por ba kha ia i Rishot keiñ, kum ha kane ka sngi Shad Nongkrem.

KPA KA IBA : Iba, sngap .. katto ka la biang.

IBA : Em, ngam poi pyrkhat ba phin kren beiñ ia i Rishot haduh katne, tang namar ba i long uba duk. Ka jingduk bad jingriew-spah ki long ka jingai jong U Blei. Balei phin sarong tangba phi riewspah maphi? Nga la iohi ia ka jingbha ka ïng i Rishot, nga ruh ngam kwah ka spah jongphi ne ka ïng ka sem bad ka khyndew ka shyiap jongphi. (*Ka kren jam*)......Mei, nga law noh ia kine ki khadu ksiar, ki khaila bad une u kynjri ksiar. Nga sngew ba kine ki ban khia ia ka jingim jong nga bad ki long pynban ki jingsarong suda kiba pyniap ia ka jingiatiplem ka jinglongbriew. Ngam kwah shuh ban sah ha kane ka ïng ba la pun da ka jingsarong bad burom pyrthei.

Ngan nai dustur ngan nai riti bad ngam kwah ban ioh bynta ei ei shuh naphi, mei bad pa baieit. Lehse, phi iatip ba i Rishot ruh im kwah ia ka spah ne jingdon jingem jongnga. I kwah ianga kumba nga long.

(*Ka Iba ka phet artat*)

KMIE KA IBA : Iba...Iba......Iba, wat leit leh kano kano ka kam bieit. Ale ......ale...... (*Ka pyrta*) Iba ! ... ... Iba ! ......

KPA KA IBA : (*U kren marwei*) Kumno kumto ka ong ka Iba ? U kpa u Rishot, u misteri uba la iap ha ka sngi shad Nongkrem namar ba u contractor um ai pisa ia u ha ka por ba pang bad ba ioh khun ka lok jong u......u shong ha Mawlai......nga sngew kumba nga kynmaw ia kane ka jingjia. Hooid, ka dei keiñ, ha Smit.

(*U pyrkhat. Ka wan ka jingkynmaw ia ka jingjia kaba la jia ha Smit, arphewsan snem mynshuwa bad ha ka jingpyrkhat u iohi tyngkreiñ ia kata ka jingjia*).

KPA KA IBA : ***Kat shaba nga leit, me bud dien mo, imat ? Me soh ha nga kum u thliem uba kjit snam. Me mut ba ka pisa ka shu soh ha nga kum ki sla ha u dieng ? Dang ha katai ka taiew ba la dep nga la ai ia me shlspah tyngka, bad mynta pat me la wan pan biang. Nalor kata ia ka kam kaba me la ioh bainong lypa ruh mem shym lah pyndep ei ei. Imat mem lah shuh hi ban trei mynta. Me la i kum ba mem shu dkut mynsiem noh. Ani, ngan shu duh ei noh khoit wat ia kaba nga la ai ha me ruh ? Khie me, ngam don pisa ban bei ia me ; leit pan nano nano.***

KPA U RISHOT : *Bah kynrad, to seh sngewsynei ianga sa tang kane shisien. Ai tang sanphew tyngka ba ngan ioh leit buh ia ka kmie sha hospital namar ka la shitom eh ha ing bad u doktor u la ong ban rah noh ia ka bran bran ioh jia kaei kaei kaba sniew. To seh bah basbun bad badonburom. Nga kular ban siew pyndep lut ia ki pisa kiba nga la shim naphi nga tang shu kham khlaiñ khyndiat bad lah ban leit trei. Ani, ia lade ruh nga sngew kum ban kyllon.*

KPA KA IBA : *Men siew ma me? Kata te sa tang ba men leit tuh. U briew u ban rah tang ia u tyrnem ruh um i lah shuh Khie me, ngam don ei ei ban ai ia me. Khie ..... khie, wat pynwit bad pynshitom jingmut ianga namar ka tnga jongme. Nga kyrkieh, katta ki paralok jongnga ki la ia ap ianga ban ia kmen ia sngewbha (U sangeh) Wa! U leh mynleh kyllon pynban. U mat dep shoto.*

(U kyndit na ka jingkynmaw bad ka jingiohi ia kata ka jingjia.)

KPA KA IBA : (*Halade*) Tip, kumno mo, kumto ?.....Ka lah mo ban long......ba uto u briew u dei u kpa jong u Rishot ? Em, ngam tharai...... ne tip ne......u lah ruh ban dei......

KMIE KA IBA : Balei, kpa ka Iba ? Phi pyrkhat aiu pat ? Phi kren weibriew. Kaei kata kaba phi ong, 'ka lah ruh ban long'. Phi don kano kano ka jingpyrkhat, balei phim iathuh ianga ?

KPA KA IBA : Kmie, yn leh kumno ? Katto te hangno shuh ka burom ka ïng ? Lashai yn sa bna haw ba ka Iba ka la phet na ïng namar ba ka la iarunar bad u Rishot lane ba nga la beh ia ka na ïng.

KMIE KA IBA : Ia kata te yn lah set shuh shano ? Wat ia ka bym long ruh ki briew ki pynlong tang ban ioh pynbudnam ia ki paramarjan. Phi la iohi hi ia ka juk mynta : ki briew ki khmih lynti rhing tang lano kin ioh ban pynjahburom ia u paramarjan. Ynda u la kham riewspah ki ong ba u ri thlen : ynda duk pat ki ong uto u la beh nong Ki khun riewspah ki ong ki runar ba ki iohmon. Toi, ngam ju iohi ba ka Iba kan shang ne leh-runar. Ym ju don ba kreu sniew ia ka. Ka iaid ka ieng jong ka ruh ka i beit i suba. Toi, ka la dei hi ka por ia ka ban shimti ia ka jinglong kmie. Mynta ka pyrthei, ki khynnah, wat ban thang ia ka ktung ruh kam ih, ki la ia kynih.

KPA KA IBA : Hooid, kmie, kaba phi ong kaba dei. Phi kham tip maphi ka kmie kaba shong ĩng, nga te shano ! ngan korbar ĩng ne korbar kam ? Kawei pat kumno ki kñi ka Iba kin ong ianga ? Kin kynnoh hi ianga keiñ uba sniew bad ba nga beh manga ia ka, nangta kato ka jingjia kaba la jia arphew-san snem, kin sa pynheh ia ka. Mynta dang iatip tang ar ĩng. Ngam tip shuh kumno ngan leh ?

KMIE KA IBA : Ka bapli ka Iba, nga tip ba ka ieit ka burom iangi, khamtam ia phi u kpa hynrei ka bapli ka khynnah, la shu ialam ia ki jingmut jingpyrkhat jong ka da ki jing-sngew, ym dei da ka jingpynshong nia. Tangba, imat, ka da ieit hok ia u Rishot bad ia ka ĩng jong u Te hato ngin khang-lad ia ka bad kan poi pynban sha kiwei pat ki kam sniew ?

KPA KA IBA : Em phi, kmie. Nga pat nga nang shoh jingmut ia uto u khun uto u contractor. Nga iadei kam bad u kpa jong u, la slem.

Nga itynnad bha ia ka jinglong jongu. Peit haba u wan ha ïng ha sem, katno u burom iaphi bad u bam katba ai, wat la u dei u khun u contractor uba riewspah bha, uba ai supply ia ki dieng line rel ne ki slippers. U kpa jong u, u kwah ianga ban iatrei lang bad u ia kane ka kam, bad tang katno kan sa khie ka spah jongngi.

KMIE KA IBA : Hooid, kpa, katba phi dang lah ban trei te ka bha keiñ, hynrei imat kumba ong ka Iba, mo! Phi imsngi tang ia ka spah bad phi kren tang ia ka burom. Phi lah pat, ban thied ia ka jingsuk ka ïng da ka spah bad ka burom, kumba ong ka Iba? Nga la ong iaphi, ngam shaniah te ia u khyllah jaid.

KPA KA IBA : Nga sngewthuh ba napoh napoh phi iashah ia ka Iba bad imat baroh arngut phi iapyrshah ianga bad ki jingthmu babha jong nga baroh.

KMIE KA IBA : Wat ong kumta, kpa. Da ki snem nga la sumar iaphi bad phi iohi hi ia kata. Ngam ju pynthut ei ei iaphi ne ia ka leit ka wan jongphi hynrei ba phin pyrkhat ia uwei pat u jaitbynriew te ngam sngewdei. Katno U Blei U Trai Kynrad U la ai ka spah bad kyrkhu eh iangi. Nga tharai ka la biang. Ka Iba ka dei ka khun marwei, nga ju pyrkhat ba kan ioh da u para jaid ban heh ka kur ka jait bad ban khraw u synñiang u bynhei. Lada ka ioh ia u bym dei u para jaid parari, shano kan jngi? Lehse, kan iehnoh pynban iangi bad shano ngin leit ha ki sngi ka jinglong tymmen jongngi?

KPA KA IBA : Ngam tharai phi ba ka Iba kan ieh noh iangi. Ngi la pynbiang ia ka katba ka kwah bad ka la ioh ia kiei kiei kiba bha

tam ha ka jingim jongka. Phi tharai kam sngewthuh ia kata ?

KMIE KA IBA : Imat, phi phi pyrkhat tang ia ka mynta bad phi kiet ia ka lawei. Nga pat nga shim ba ha kane ka pyrthei, kaei kaei kaba lah ban long suda, kaei kaei kaba lah ban jia suda. Nangta kumno kan ktah sa ia ka imlang ka sahlang ne ia ka kheiñ kur-kheiñ jaid, ka kheiñ kha kheiñ man.

KPA KA IBA : Katba dang iabat ia ka dustur Khasi ba la buh u longshuwa manshuwa te, kan pher aiu phi ? Ki khun ki ksiew ka Iba te kin ioh hi la ka kur ka jaid Khasi, keiñ, kata ka jaid jongphi jong ka Iba, katba dang ia shim ia ka jaid na ka kynthei.

KMIE KA IBA : Tharai pat, lada uta u mynder u shim noh ia ki khun bad kat kum ka dustur jong u pat, u ai jait ia ki da ka jaid jong u, phin leh kumno ?

KPA KA IBA : Kata ka bym lah ban long phi.

KMIE KA IBA : Phim tip seh ba bun na ki Khasi jongngi kiba la pyniapoikha ia ki khun kynthei jong ki bad u mynder, wat ha ka niam Khasi paka, ka khun kynthei ka hap iathoh sadi pat bad u sha shnong jong u. Ynda ka la sari bad tah sa u syndur lei lei, te la jah keiñ 'ka long Khasi. Nangta suki suki, khamtam ynda la khlad ki kmie ki kpa ka kynthei bad ynda la aibuit aibor u kpa mynder, ka die buhrieh lut sa ia ka ïng ka sem ne buh bynda ia ki bad ka leit bud ia u kpa sha ri nongwei, phin leh kumno ?

KPA KA IBA : Phi kren bieit phi. Hato ki kur shynrang kynthei kin shah ia kata ? Hato ka aiñ

kan pynduh noh ia ki dustur ki riti Khasi ba ju don ?

KMIE KA IBA : Haba ka kynthei pat ka mon ban bud ia uta u khyllah jait, shano phin ialeh ? Ka lah ban ieh ia ka nongtymmen hynrei ia ka spah ka hajar, ka ksiar ka ksah, lah hi ban khang ba kan rah ? (*Ka sangeh kynsan*) Ka Iba ! kpa, ka Iba ! Shano ka Iba ? .....

KPA KA IBA : (*U kyndit bynriew*) Iba ! Iba ! Balei kmie, phi shah ba kan leit ? Ieh, lada long katba long, ngan nym pynjah burom ia la ka khun, wat la nga ngan jah la ka burom. Ai kato ka ryndia ngan leit sha ing u Rishot (*U mih artad na ing*).

Ka Bynta Bahynriew

Ka kmie U Rishot ha ïng ka la khuslai ia u Rishot ba u jahmiet. Wan rung u Rishot.

RISHOT : Mei !

KMIE U RISHOT : Rishot ! Balei katta phi dang wan ? Nga la mut sa ban leit wad iaphi sha ïng ki paralok jongphi

RISHOT : Ym ioh kali phi mei, hap iaiaid da ka kjat haduh jan Pamlakrai sa ioh Taxi.

KMIE U RISHOT : Phi ong hap ia iaid da ka kjat, te phi iawan badno, Rishot ?

RISHOT : Nga iakynduh ia ki paralok shatei sha Smit phi mei kiba iawan peitkai bad ki ruh kim ia ioh kali. Ani ! U paitbah mynta ka snem te phi mei, sa artad barang barkhiang bha ka bneng, ki la iakiew lut sha Smit.

KMIE U RISHOT : Rishot, nga pat ha ïng nga la khuslai bha iaphi namar ka pyrthei mynta ka dap tang ki jingkulmar kat shaba don. Shu bna sa tang ka jingiashoh, jingiapyniap briew, ym don jingsuk jingshngaiñ shuh ka shong ka sah, ka iaid ka ieng. Imat ka jingiaieit bad jingiashaniah para briew kam don shuh. Ym don bapyrkhat ba baroh ngi long ki jingthaw bakordor jong U Blei. Lym kumta, kumno mo u briew un shoh ne pyniap ia u para mynsiem tang na i daw iba rit eh ne tang ban im shimet shimet, shi kur shi jaid ne shi shnong shi thaw ?

RISHOT : Hooid phi, mei, hynne ha lynti ruh ki briew ki ialang hangtei ha lum Laitkor, ki ong ba shah dung uwei u nongsor ha u trai shnong.

KMIE U RISHOT : Tip uei, mo, bad kaei ka daw ?

RISHOT : Kum hynne ka sngi te phi, mei, phin kylli kaei ka daw ? Imat uba bun te, khamtam, ynda la kham dum, sa tang uba arkhlieh; uba iakren sa ki ktien khlemakor suda. Imat ki samla jongngi lei lei, ki ialeit shatei tang ban iasngewbha, iabuaid bad nangta sa ka kren sarong bad sngew tang ma nga suda.

KMIE U RISHOT : Kata keiñ khun, nga ju iai ban iaphi ban kiar na kane ka nongshun kaba khraw tam, ka kiad, kaba pynjot ym tang ia uba dih hynrei ia ka ïng ka sem, ka kur ka jaid bad ia ka jaitbynriew baroh kawei. Balei mo ba ki briew ki buh ia kane ka nongshun ha ka shyntur ban tuh noh ia ka jabieng bakhuid jong ki bad sa leh ia ki kam khlem akor kiba pynkylla mrad syndon ia ki ?

RISHOT : Phin ong kumno phi, mei, haba imat wat ki khynnah kynthei jong ngi ruh ki iaid sheng sheng da ka kjat bad don kiba dang don shatei sha lum.

KMIE U RISHOT : Nga ju sngewlyngngoh bad ngam sngew nang pyrkhat shuh phi, khun, ba haba la don kita ki 'Seng pynduh kiad to balei mo ba imat nang bun shuh shuh uba buaid. Mynno mynno te sheng sheng tang u shynrang hynrei mynta la iabud sa ki samla khynnah kynthei.

RISHOT : Phin ong kumno phi mei, nga iohi kita kiba ia buaid ki dei pynban kiba na ki ing badonburom, kiba laioh ka jinghikai kiba khambha na ïng bad ha ki skul ne college.

KMIE U RISHOT : Phi i, Rishot, nga ju pynkynmaw iaphi ba baroh ka dei ka jingsarong, Haba la pahuh ka pisa ha ka pla, te ka ktik keiñ ban leh ki kam khyllah ban pyni ia ka jingdon. Phim ju iohsngew ba ha ki sngi shuti ka surok Shillong Damsite ka khapngiah da ki samla shynrang bad samla kynthei kiba iaid khapngiah surok bad iashad phareng khlem akor haduh lehraiñ sa uba peit bad wat ka truck ruh kam lait ban iaid. Peitkai sngewbha sa u khyllah jaid, u nongñiah kali bad uba leit ba wan. Hangno shuh ka burom ka ïng bad ka jaidbynriew ?

RISHOT : Imat ka la dei phi mei ka por ba ki bor shynshar kin leh tyngeh bad khang lad syndon ia kane ka jingdih buaid ba ka por shuti bad ha ki por lat kum ka shad ka sngewbha ne ha ki sngi ba rakhe ia ka leh niam leh rukom. Lada leh kumta te, ki

samla kin nym ioh lad shuh ban leh ki kam khlemraiñ khlem akor.

KMIE U RISHOT : Kata keiñ, khun, ngi ki kmie ki kpa, ngi kwah keiñ ba ki khun kin ialehsngewbha khamtam ha ka por samla, ka poi pyrem ka jingim, tang ba kin nang ban ri ia la ka burom ka ïng bad khamtam ia ka burom ka jaitbynriew, hynrei te la ring mraw u khyllah jaid bad la duh la ka jong ka identity, ba ngi ju iakren.

RISHOT : Nga ngeit phi, mei, ba lada ki Seng Samla pynbha ri ki iapyrkhat triang ia kane, lah' hi ban pynduh da kaba ki samla shynrang kin don ki volunteer ban leh tyngeh ban pynduh ia kine ki jingsniew ne ki kam ki bym ju don ha ka rukom im u Khasi.

KMIE U RISHOT : Phi i, Rishot, ki bor shynshar kin nym lah ban leh ei ei hynrei tang ban kem ne pynshitom ia uba ne kaba leh khlem akor hynrei dei ka jingiatrei shitom ki seng bhalang kiba lah ban pynsngewthuh ia ki samla ia kane ka jingsniew da kaba iai btin iai pyni ia ki, te yn sa lah ban rat tynrai syndon ia ki na ka imlang ka sah lang u Khasi Pnar. Dei ka kam jong ki 'rang samla kiba don ka jingkutjingmut baskhem ban da ia ka ijot ka kynthei khynnah bad ia ka ijot ka ri.

RISHOT : Nga sngewsih phi mei ba nga la kham miet bad pynkhuslai iaphi. (*U sangeh*) Mei! Hynne, shuwa ba ngan mih na ïng, u wan ai u peon ia kane ko kot, tang shiphang hadien ba phi mih maphi kumto.

KMIE U RISHOT : Ka kot aiu Rishot?

RISHOT : Katto ki jingjynjar jingshitom jongphi ba-

roh ki la kut. Naduh shitarik nga la dei ban leit shimti noh ia kato ka kam ha ka Bank hangne ha Shillong. Peit, kane ka shithi na Bank, wa......wa .. balei phi iam mei ? Mei .. . mei .....peit shane... ñiad noh shuwa ia kito ki ummat jongphi, ne ngan khot da ka sngi pyrem ban tan noh ia kito ki ummat mawlynnai naphi, mei. Kaei kaba pynsngewsih iaphi, mei ?

KMIE U RISHOT : Khun, kine ki ummat kiba jaw na ki khmat ki jongnga mynta kim dei ki ummat ka jingsngewsih, hynrei ki ummat ka jingkmen .....ki ummat kiba la lang ha ki khmat jongnga, mynta la arphewsan snem naduh ba i pa jongphi i la khlad noh nangi. Phi tip Rishot. nga la kyrpad ia U Trai Nongthaw ba 1 dem rit hakhmat jong U, miet bad sngi ba Un ai hangi ia ki aiom ka jingkmen bad nga la iaishah ia ki jingeh bad ki jingatphyllung jong ka jing-im. Rishot, U Trai U la iohsngew ia ki jingud ka rangli bad nga tip ba U la shah shkor ianga. Iaroh ia U Trai !

RISHOT : Keiñ, mei, keiñ noh, wat iam shuh. Ñiad noh ia kito ki ummat na ki khmat jongphi.

KMIE U RISHOT : Rishot, mynta ka sngi nga sngew ba nga long ka briew kaba sngewbha tam. Aa, katno i pa jongphi in kmen ha kane ka sngi lada i la don ha kane ka pyrthei. Kane ka sngi, Rishot, kaba dei ban iai sah jingkynmaw.

RISHOT : Mei, nga ngeit phin map ianga lada nga pynsngewsih iaphi.

KMIE U RISHOT : Kaei khun ? Ngam ju kynmaw ba phin pynsngewsih ianga.

RISHOT : Mei baieit, katba phi nang kren maphi ka mynsiem jonga ka pisa namar ngam ju iathuh iaphi ia ki jingpyrkhat baiieh jongnga.

KMIE U RISHOT : Iathuh khun, kaei ?

RISHOT : Hynne ha Smit nga iakynduh ia I, bad ngi iawan ryngkat. Nga la mut ban iathuh iaphi naduh kato ka sngi ba phi sneng phi pyni ianga hynrei ngam kwah ban pyndiaw iaphi namar..... nga dang iajuh bad I bad nga mut ngan sa pan jingmut naphi, mei, hynrei ngam mut ban leh lyndet iaphi.

KMIE U RISHOT : Nga la tip khun, shuwa ba phin iathuh.

RISHOT : Phi tip kumno, mei ? Phi bym ju mih shano shano ruh tang ha dukan bad ha ïng. Mano ba iathuh iaphi, mei ?

KMIE U RISHOT : Ka khlieng ka tyngab keiñ, khun. Haba u phlang u dem te khun dei ban don ka lyer kaba beh keiñ. Ka khmat tymmen te, khun, tangba ngam ju kwah keiñ, khun, ban pynthut pynsngewsih iaphi.

RISHOT : Nga la dei keiñ, mei, ban iathuh iaphi tangba ngam kwah ban pynsngewsih iaphi, khamtam nga uba dang dei ban peit ha ïng ha sem.

KMIE U RISHOT : Kata keiñ, khun. Katno nga la iohi da la ki jong ki khmat ia ka jingiarap bad jingaibor jong phi ianga la katta ki snem. Ngam ju iohi iaphi ba phin iabeh ia ki jingsngewbha kum ki para samla......te, khun, balei phim da iaid laitluid shuwa, shipor arpor mynta ba phin sa ioh sa ka kam kaba bit bad sa pyrkhat pat ia kane ka kam......kata nga shu ai jingmut kum ka kmie keiñ, khun.

RISHOT : Mei, nga sngewthuh ia ki jingpyrkhat babha jongphi baroh namar jongnga .. tangba nga la iadon ktien bad i la slem te, mei. Nga iakynduh ia i ha Smit hynne bad ngi iawan iyngkat.

KMIE U RISHOT : Rishot, i dei i khun jongno, mo ? I la leh aiu ne i dang leit pule ? Ki dei ki jait aiu bad nangno ka shnong jong ki, mo ?

RISHOT : Ki dei ki para shnong jongngi na Mawlai te mei. I kpa iba trei contractor la slem bha I kmie jong i, idei i kong Bris...... i jait Nonglait.

KMIE U RISHOT : He ! Phi ong kumno ? I kpa iba trei contractor, i kmie... i · ...kong Bris, i jait Nonglait ? (*Ka sangeh kynsan*).

RISHOT : Balei mei ? .. balei phi kylla dur bad phi kyndit kynsan kumne ? Mei......mei...... balei......balei ?

KMIE U RISHOT : (*Da ka jingkyndeh mynsiem*) Rishot, ka apot aiu pat kane ? Ah ! Trai Kynrad kaei kane kaba wan jia pat ha ïng jongnga ?

RISHOT : Balei, mei ?

KMIE U RISHOT : Rishot, khun baieit, ngam kwah ban iathuh iaphi mynta ieh ngin sa iakren pat, mo ?

RISHOT : Em mei, iathuh seh, nga kwah ban tip, la ka jia kumno kumno ruh ngan ym iehnoh iaphi.

KMIE U RISHOT : Khun baieit, lehse phin ym sngewbha ban tip ba u kpa i Iba u dei uba la pyniap ia i pa jongphi. Dei ma u keiñ, khun, uta u contractor uba i ju shim jingtrei bad uba i leit wad sha Smit ha ka por ba nga kha iaphi. Phi kynmaw ba nga iathuh iaphi ?

SHIKYNTIEN

Ki jingkylla kiba trei suki suki ha kane ka mariang dalade hi ki iaid kham stet da ka jingleh khlem pyrkhat jong ki briew kiba shong ha ka. Kito lehse kiba la im ha ki por ba synshar ki nongwei, ba ki ong, bad ha ki por mynta ba synshar hi ki trai ri, ki la iohi shibun ki jingkylla ha ka imlang ka sahlang, ka trei ka ktah, ka iaid ka ieng, ka riam ka beit, ki kàm ialeh sngewbha bad khamtam ha ka pyrkhat pyrdaiñ. Ngim lah ban len ba dei ha kane ka por ba ia ki khmat jong kiba bun la pynpeit bad ia ki shkor jongki la pynsngew. Kat shaba ngi iaid ngi ioh-sngew tang ia ki jingpynjot dusmon ne pathar ban bit ka shimet khlem da kheiñ ia ka myntoi lang uba bun uba lang. Nangta ka trei sa ka mynsiem kwah spah, khlem da kheiñ ia ka jingpynjot ia ka ïng ka sem bad ia ki dustur ki riti. Ka Diengiei kaba la lah pynkyllon u Longshuwa u manshuwa imat ka la khie lung pat sa shisien bad lada ki 'rang bad 'thei samla jongngi kim kyndit bynriew, ki tnad jongka kin sa iar bad ha kata ka por ki wait banep jongngi kin nym lah shuh ban pynphet ia u 'ñila bad ngin sa shong biang shirta ha ka jingdum.

Ha kane ka Drama, nga la pyrshang ban wanrah katto katne ki jingshisha bad ki rukom pyrkhat u Khasi mynta, haba nga pynshong nongrim ia kane ka Drama ha ka jingiaieit samla ba sotti ki arngut ki samla kiba la ioh ka jingnang jingstad bad kiba pynlut ia la ki por ban peit bad husiar ia ki jingkylla ka juk mynta. Phin iohi hangne kumno ba hapdeng ka ding kaba thang rhem ia ka jingia-ieit jongki, ki dang nang ban pyrkhat ia kiei-kiei kiba kor-dor, bad ki iaphylliew jingmut ym tang kum ki paro ha sem hynrei kumno ruh ban pynbha bad pynneh ia kiei-kiei kiba iadei ia ki, shimet bad ia ka jaidbynriew lajong khlem da shah ialam bieit ha ka shohtyndep ne ka maia ka jing-ieit kaba lah eh ban lip noh. Ki kut jingmut triang ban iaid ha ka lynti kaba dei bad ban da pynshong nongrim ia kiei-kiei baroh kiba teng-teng, ki ialam bakla noh ia ki jingmut jingpyrkhat jongngi ban shu long kiba ngeit bieit ia ka jingialam bakla jong kito kiba pun ki bseiñ ne ki ksuid pynjot ia kiwei.

RISHOT : (*Halade*) U kpa i Iba, uba la pyniap ia i pa da kaba um ai pisa jingiarap ha ka sngi shad Nongkrem !

(*Wan rung kynsan ka Iba*)

RISHOT : (*U kyndit*). Iba ! Balei la katta miet phi wan shane. ?

IBA : Nga la sngap na tyngkong ia ki jingiakren jongphi baroh. Hooid..... i dei i pa jongngi iba la long ka daw jong ka jingiap i kpa jongphi. Ngam shym wan hangne ban pan map na ka bynta jong i. Naduh mynta ka miet, nga la rai kut ba ngan ym leit shuh sha ïng u kpa jongnga, uba don ka dohnud maw khlem ka jingisynei ia la ki para briew. Nga la kren kut ha i mei bad i pa ba ngan ym leit phai shuh sha ïng. Nga la len lut ia ka spah ka hajar bad ka jingioh kynti ka jongnga kum ka khun kynthei, kat kum ka aiñ ka riti. Kin mat ioh kino kino. Ngam kwah spah, ngam kwah burom .. mei .. mei baieit, nga kyrpad iaphi ba phin shah ianga ban khot mei iaphi bad ba phin kheiñ noh ianga kum ka khun ka jongphi naduh kane ka khyllipmat bad shah ba ngan shong ngan sah noh ha kane ka ïng jongphi, namar nga tip mynta ba dei tang haïng baduk ba ka don ka jingsuk bad ka burom bashisha.

KMIE U RISHOT : Wa ! Phi shu kren kut kumno kumta ? Ngam sngewthuh, aiu phi kren bad balei phi kren kumta ?

KPA KA IBA : (*U wan rung kynsan*) ....Iba ! ... Rishot ! ......kmie u Rishot ! Dei manga keiñ uta u contractor uba la long ka daw ia kine kiei

kiei baroh. Kaba phi iakren baroh kaba dei suda. Nga la ieng slem ban sngap ia ki jingiakren jongphi.

IBA : Pa ! Balei phi wan hangne ? Phi mut ban wan pynshitom biang ia kine ki bapli ban pynkulmar ia ka longing longsem baduk jong ki ?

KPA KA IBA : Em, Iba, khun baieit, nga wan hangne ban pan map na i kmie U Rishot ia ki jingleh bymman jongnga kiba nga la leh khlem pyrkhat, ba la tap da ka jingsarong ka spah bad ka burom pyrthei. Nga pan map ruh na u Rishot, na ka bynta ki ktien khor, ki ktien beiñ kiba la mih na ka shyntur ba iewtung jongnga. Iba, phi la jied ia ka lynti kaba tha bad kaba dei eh Nga ruh ngam sngew dei shuh iaphi ban wan shong ha ka ïng kaba jakhlia kaba phi la ju shong baroh shikatta. Kane, toi, ka la dei ka jaka shong jongphi bad ki briew kiba don ka burom bad ka jinglong kaba kham phyrnai ban ia ka spah bad ka burom pyrthei ba nga, nga don Iba, mynta nga iehnoh ha ka mon jongphi ban jied ia ka lynti kaba phi sngew dei Map ianga ba nga la kren beiñ ia u Rishot namar ki jingmut jingpyrkhat jongnga baroh shi katta ki long tang kumno ba phin suk phin saiñ bad ba phin ioh ka jingim kaba dap kyrhai lashai lashisngi. Nga la pan map na i u Rishot bad na i kmie jong u. Nga ngeit ka jingbha jongki, kin klet noh ia kaba la dep baroh bad kin map ianga.

IBA : Pa baieit, balei phin pan map nanga ? Manga kein pa kaba dei ban pan map naphi lada nga la pynsngewsih bad pynmong iaphi bad ia i mei......Pa......(*Ka iam*).

KPA KA IBA : Iba, khun baieit, balei phim da pyrkhat sani bha ia kane ? Toi, haba phi la mon bad haba phi la jied ia u Rishot kum u nongsumar iaphi, ka biang hi. Hynrei, balei ba ngim da ia pyndep ia kane ka kam kaba khraw da ka burom ka akor bad kat kum ka niam ka rukom khasi jongngi kaba la buh U longshuwa manshuwa, U thawlang Ka ïawbei ha kaba ki kñi jongphi, ki kñi u Rishot kin iadon ryngkat. Na ka bynta jongphi bad ka ïng u Rishot ngan kit manga baroh ia ka lut ka sep tang ban iasuk iabha baroh ar ïng, kata, lada i kmie u Rishot bad u Rishot ki la map ia ki jingleh jongnga bad ki la klet ia kiei kiei baroh kiba la jia. Ne kumno phi ong, kmie U Rishot ? Mynta nga kren haphi kum u kpa ka Iba, uba la bthat noh ia la ka jingsarong, ka jingriewspah bad ka jingdonburom. Nga kloi ban aiti ia ka khun jongnga, lada phi mynjur, ba kan iashong iasah noh bad u khun jongphi, u Rishot. Nga ngeit, phi ruh phin mynjur hi ba kine kin da iapoi da ka burom ban da ia tip u kut u kha baroh.

KMIE U RISHOT : Na ka bynta u khun ba nga ieit thep mynsiem, uba la mih ha ka jaka u lok baieit jongnga, nga la klet ia kaba la dep baroh. Ngam don hok ban map, namar ka jingmap ka long ka bor ka jong U Trai Kynrad, U Nongbuh Nongthaw, tangba ngan nym kynmaw shuh ia kaba la jia baroh. Kaba phi ai jingmut maphi kaba dei. Nga la shaniah ha U Trai Kynrad Nongbuh Nongthaw bad nga ngeit ba kine kiei kiei baroh ki long ki jingpyniaid bastad jong U.

